

ΚΛΕΙΩ

Τόμος Ε'.
ΑΡΙΘΜ. 8 (104).

Συνδρομή, άρχομένη από 1. Ιανουαρίου και 1. Ιουλίου έπίσπου τους, εξαμήνος μόνον
και προπληρωτά: Πενταχού φράγκ. χρ. 10 ή μάρκ. 8.

ΕΤΟΣ Ε'.
τῆ 15/27. Ἀπριλίου 1889.

ΑΡΧΗ, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΚΩΔΩΝΟΣ.

Ὁ κώδων συνοδεύει ἡμᾶς ἐν πάσαις ταῖς περιστάσεσι τοῦ βίου. Ὁ κώδων χαιρετᾷ τὸ παιδίον κατὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον. Ὁ κώδων ἀγγέλλει τὴν χαράν, ὅταν αἱ καρδίαι συνάπτωνται πρὸς ἀλλήλας καὶ μετὰ τῶν σοβαρῶν αὐτοῦ τόνων πενθίμως προπέμπει τὸν ἐπὶ γῆς ὀδίτην, βαίνοντα τὴν τελευταίαν ὁδόν. Ὁ κώδων εἶνε ὁ πιστὸς σύντροφος τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ πένθους καὶ ὁ συναγείρων τὴν ἀγαπῶσαν κοινωνίαν εἰς ὁμόνοιαν, εἰς ἐγκάρδιον ἐνότητα. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἂς ἐξετάσωμεν τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ κώδωνος.

Οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Ἕλληνας καὶ οἱ Ῥωμαῖοι δὲν εἶχον κώδωνας. Οἱ Ἑβραῖοι κατὰ τὰς νομηνίας, τὰς τελετὰς καὶ κατὰ τὴν προσφορὰν των θυσιῶν μετεχειρίζοντο ἀντὶ κωδιῶνων τὰς σάλπιγγας. Ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις μοναστηρίοις συνεκαλοῦντο οἰμοναχοὶ διὰ τῆς καλουμένης ἐγερτηρίου σφύρας, ἣτις ἀναφέρεται ἐτι ἐν τῇ ἐβδόμῃ.

ΚΛΕΙΩ. ΤΟΜΟΣ Ε'.

ἐκατονταετηρίδι καὶ ἦτις ὑπάρχει ἐν χρήσει. ἔτι καὶ νῦν ἐν πολλοῖς μοναστηρίοις τῆς ἀνατολῆς. Ἐντεῦθεν ἴσως προήλθεν ἡ χρῆσις τῶν ἀγίων ζύλων, ἀτινά εἰσιν ἐπιμήκεις λεπταὶ σανίδες καὶ ὀνομαζόνται σήμαντρα· διότι κρουόμεναι σημαίνουσι τὸν χρόνον τῆς ἐξεγέρσεως. Ἡ χρῆσις τῶν σημάτων τούτων ἦτο γνωστὴ ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων παρὰ τοῖς πλείστοις ἀνατολικῶς λαοῖς, ταύτην δὲ εὐρίσκομεν καὶ παρὰ τοῖς Σίνοις, ὅτινες διὰ τοιούτων σημάτων ἐσήμαινον τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας, τὰς τυχόν γινόμενας πυρκαϊὰς καὶ ἄλλα τοιαῦτα περιστατικά, ἐχόντες πρὸς τοῦτο τεταγμένον φρουρόν. Οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον εἰς τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν ἀνηρημένους κώδωνας (tinnabula), δι' ὧν ἐκάλουν τοὺς ὑπηρέτας ἢ ἐξήγειρον τοὺς θυρωροὺς. Διὰ τῶν κωδιῶνων ἐσήμαινον τὴν ὥραν τῆς εἰς τὰ λουτρά συναιθροίσεως καὶ εἶχον τὴν πρὸς τοῦτο φράσιν „sonat aes thermorum“ = ἤχει

ΠΡΙΓΚΨ ΦΕΡΑΙΝΑΝΔΟΣ ΧΟΕΝΖΟΛΕΡΝ. Διάδοχος τῆς Ῥουμανίας.

ὁ χαλκος τῶν θερμῶν (= λουτρῶν), ἐδήλουν δὲ προσέτι καὶ τοὺς ἐγκληματίας διὰ τῶν κωδῶνων, ἀναρτῶντες τοιοῦτους ἀπὸ τῶν τραχήλων αὐτῶν.

Οἱ κωδῶνες τῶν Ἑλλήνων ἦσαν ἐπίσης κρόταλα, μεταδιδόμενα ἀπὸ τοῦ ἐνὸς φρουροῦ εἰς τὸν ἕτερον πρὸς τήρησιν τῆς νυκτοφυλακῆς, ἐνῶ ἄλλοτε ἡ περίπολος περιέπλοι μετὰ τοῦ κροτάλου, εἰς οὗ τὸν ἦχον ὤφειλεν ἕκαστος φρουρός ν' ἀποκριθῆ. Κωδωνίσκοι ἐχρησίμευον καὶ ὡς στολισμὸς τῆς τοῦ Ιουδαίου ἀρχιερέως ἐσθῆτος, ἦν οὗτος ἐφόρει ἐν τῷ ναφῷ κατὰ τὰς ἱερὰς τελετάς. Τοιοῦτοι δὲ κωδωνίσκοι, ἐκ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου, κοσμοῦσι καὶ σήμερον ἐτι τὰς ἀρχιερατικὰς στολὰς τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας. Περὶ τὰ μέσα τῆς σ'. ἑκατονταετηρίδος ἀπαντῶμεν τὸ πρῶτον εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Τουρίου σημεῖόν τι, ὅπερ ἐδήλου τὴν ἀρχὴν τῆς τοῦ Θεοῦ λατρείας. Ἰπὸ τὸ σημεῖον δὲ τοῦτο ἐνοεῖται ὁ κωδῶν, ὅστις ὀνομάζεται σημεῖον ἐκκλησιαστικόν (signum ecclesiae). Ἐτι δὲ μᾶλλον ἱστορικὸν λόγον φέρει ἡ γνώμη ὅτι ὁ Ῥωμαῖος ἐπίσκοπος Σαβινιανός, ὅστις ἐν ἔτει 604 διεδέχθη Γρηγόριον τὸν Μέγαν, ἐποιήσατο πρῶτος χρῆσιν τῶν κωδῶνων καὶ ἴσως αὐτὸς οὗτος καθιέρωσε τὴν συνήθειαν τοῦ σημαίνειν τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας καὶ τὰς τῆς θείας λατρείας διὰ τῶν κωδῶνων τῶν ἐκκλησιῶν.

Ἡ πρώτη ἐφεύρεσις καὶ εἰσαγωγή τῶν ἐκκλησιαστικῶν κωδῶνων καλύπτεται ὑπὸ σκοτεινοῦ πέπλου. Εἰκάζεται ὅμως ὅτι τὰ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ῥωμαίοις οἰκιακὰ ἐγερτήρια ὄργανα διεδόθησαν καὶ εἰς τὸ κοινὸν ὡς δημόσια συναθροίσεως σημεῖα. Ἐντεῦθεν δὲ, ἐκ τῆς ἀρχαιότητος μετεδόθησαν, καὶ δὴ ἄνευ τινὸς διακοπῆς, οἱ συνήθει οὗτοι κωδῶνες εἰς τὸν μεσαίωνα, ὅποτε μοναστήριά τινα ἐποιοῦντο χρῆσιν τοιοῦτων κωδῶνων, μέχρις οὗ κατὰ μικρὸν ἡ ἐκκλησιαστικὴ αὐτῶν χρῆσις ἐγένετο κοινὴ συνήθεια καὶ ἔκτοτε ἀνεφάνησαν οἱ ὑπερμεγέθεις κωδῶνες, οὓς βλέπομεν καὶ σήμερον ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων τῶν ἐκκλησιῶν. Ἐν ταῖς βρετανικαῖς νήσοις οἱ κωδῶνες ἦσαν ἤδη διαδεδομένοι κατὰ τὴν σ'. ἑκατονταετηρίδα. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀναφέρεται Ἴρλανδὸς τις μοναχός, ὀνόματι Δαγκάος, ἐκ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Κυρανίου, ὅστις διεκρίθη ὡς συγγραφεὺς καὶ συγγράμματος ὡς ἀριστος χαλκουργός. Ὁ μοναχὸς οὗτος λέγεται ὅτι κατεσκεύασε περὶ τοὺς 300 κωδῶνας. Ἐν τῇ ζ'. ἑκατονταετηρίδι ἀπαντᾷ πλείονα ἴχνη ἐκκλησιαστικῆς χρήσεως τῶν κωδῶνων. Ὅτε ὁ βασιλεὺς Κλόδαρος ἐν ἔτει 615 ἐπολιόρκει τὴν πόλιν τῆς Βουργουνδίας Sens, ὁ ἐπίσκοπος Λοῦπος ἐπορεύθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Στεφάνου καὶ ἔκρουσε τοὺς κωδῶνας τῆς ἐκκλησίας ἵνα ἀθροισθῆ ὁ λαός, οἱ δὲ ἐχθροὶ ἀκούσαντες τὸν ἦχον τῶν κωδῶνων καὶ καταληφθέντες ὑπὸ φόβου ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, τοῦθ' ὅπερ πολλοὶ ἀπέδωκαν εἰς τὴν θαυματουργικὴν τῶν κωδῶνων ἐνέργειαν. Κατὰ τὴν ὀγδόην ἑκατονταετηρίδα, ἐπὶ Καρόλου τοῦ μεγάλου, οἱ κωδῶνες εἶχον εἰσαχθῆ ἤδη καὶ διαδοθῆ ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ. Ὁ ἅγιος Γαλλνέριος, μοναχὸς Taneho, διεκρίθη ἰδίως ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Καρόλου ὡς περίφημος κωδωνοχῆς, ὅστις κατεσκεύασεν ἐξαιρετικῶς ὠραῖον τινα κωδῶνα διὰ τὴν ἐν Ἀκουίγραφῷ (Aachen) ἐκκλησίαν. Ὁ χρόνος δὲ τῶν μέσων τῆς ἐνάτης ἑκατονταετηρίδος δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ἡ ἐποχὴ, ἀφ' ἧς ἡ ἐκκλησιαστικὴ τῶν κωδῶνων χρῆσις θεωρεῖται ὡς κοινὴ. Ἐντεῦθεν εὐρίσκομεν τοὺς κωδῶνας ἐν τε τοῖς μοναστηρίοις, ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς χωρίοις.

Καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν ἀναφαίνονται οἱ κωδῶνες κατὰ τὴν θ'. ἑκατονταετηρίδα, ὅτε δηλαδὴ ὁ πατρι-

κιος ἐκ Βενετίας δούξ Οὐρσος ἐν ἔτει 865 ἐδωρήσατο τῷ Ἑλληνι αὐτοκράτορι Μιχαῆλ 12 κωδῶνας, οἵτινες ἀνηρτήθησαν ἐπὶ τοῦ παρὰ τῇ Ἁγίᾳ Σοφίᾳ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀνεγερθέντος κωδωνοστασίου. Ἄλλ' οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει χριστιανοὶ ἐνέμενον μετὰ τῆς ἰδιαζούσης ἀνατολικῆς μικρολογίας καὶ σταθερότητος εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἀρχαίων σημάτων καὶ τούτου ἕνεκα οἱ κωδῶνες δὲν διεδόθησαν ἀναλόγως πανταχοῦ. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐν ἔτει 1453, ἐκ θρησκευτικῆς τὰ μάλιστα ἀντιπαθείας, καθιέρωθησαν παντελῶς οἱ κωδῶνες ὑπὸ τῶν κατακτητῶν, ἐξαιρέσει τινῶν μοναστηρίων, ἅτινα ἐκέκτηντο τὸ δικαίωμα νὰ ἔχωσι τοιοῦτους κωδῶνας εἰς τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν. Καίτοι δὲ ἐν Ἰσπανίᾳ οἱ χριστιανοὶ ὑπὸ τὴν ἀραβικὴν κυριαρχίαν μέχρι τοῦ ἔτους 850 διὰ νόμου ἀπέλαυνον ἐλευθερίας ὡς πρὸς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἑαυτῶν θρησκείας, ἦσαν ὅμως πάντοτε ἐκτεθειμένοι εἰς τὰ σκώματα τῶν μουαμεθανῶν, πρὸ πάντων κατὰ τὰς ἱερὰς τελετάς, ὅτε διὰ τῆς κωδωνοκρουσίας συνθηροῦντο εἰς τὰς ἐκκλησίας. Βραδύτερον μάλιστα ἐξαφθῆς ὁ Καλίφης ὑπὸ μανίας κατὰ τῶν χριστιανῶν, διέταξε τὴν καθάρσειν οὐ μόνον τῶν ὑπαρχόντων κωδῶνων ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἐπάλλεων, ἐφ' ὧν οὗτοι ἦσαν ἀνηρτημένοι. Ὁ δὲ τούρκος συγγραφεὺς Σααδεδδίν ἐθεώρει μάλιστα τὴν ἄλωσιν τῆς Ἱερουσαλήμ διὰ τοῦτο πρὸ πάντων ὠφέλιμον, διότι δι' αὐτῆς εἰσήγαγον οἱ ἀποτρόπαιοι κωδῶνες! Καὶ Ἰουδαῖός τις Ῥαββίνος, Bachai καλούμενος, κατὰ τὴν ιγ'. ἑκατονταετηρίδα, ἀποφαίνεται κατὰ τῶν κωδῶνων ὡς ἐξῆς: „Ἐν ταῖς μαγικαῖς βιβλίαις λέγεται, ὅτι γυνὴ τις ἴσταται παρὰ τῇ κεφαλῇ τοῦ θνήσκοντος, ἀνὴρ δὲ παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ μέσῳ ταῖς κρόταλον ἔχων ἐν τῇ χειρὶ. Ἐκ δὲ τῶν ἐθνικῶν γοήτων εἰσῆχθη ἡ κωδωνοκρουσία εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν ἐδωμυτῶν (= εἰς τὸν χριστιανισμόν). Οἱ χριστιανοὶ μόνον ἔχουσι κωδῶνας καὶ οὐδεὶς ἄλλος λαός.“

Λίαν ἐνωρίς ἐπεκράτησεν ἡ συνήθεια ν' ἀφιερῶσι τοὺς κωδῶνας εἰς τὰς ἐκκλησίας διὰ τελετῶν. Ἡ ἀφιέρωσις δ' αὕτη δὲν ἐθεωρεῖτο μόνον ὡς εὐσεβῆς τις χριστιανικὴ συνήθεια, ἀλλ' ἐπιστεῖτο προσέτι ὅτι εἰς τὰ ταῖς ἐκκλησίας ἀφιερούμενα ἀντικείμενα παρήχοντο ἰδιαίτερα τις χάρις καὶ θαυματουργικὴ δύναμις, ἦν πρὸ τῆς ἀφιέρωσός καὶ ἄνευ ταύτης δὲν ἴδοντο νὰ ἔχωσι. Ἐντεῦθεν προήλθον διάφοροι δεισιδαιμονίαι, αἵτινες συνδέονται μετὰ τῆς κωδωνοκρουσίας. Οὕτω π. χ. Κάρολος ὁ μέγας ἐν ἔτει 799 διέταξε νὰ βαπτίσωσι τοὺς κωδῶνας, ὅπως ἀπελαύνωσι τὴν χάλαν ἐκ τῆς χώρας. Κατὰ τὰ ἐγκαίνια τῶν κωδῶνων ἀναφέρονται μάρτυρες καὶ ἀνάδοχοι, ἐξεδίδοντο δὲ καὶ ὠρισμένα προσκλητήρια, δι' ὧν διεκρίνοντο οὗτοι ἀπ' ἀλλήλων. Ἡ τελετὴ αὕτη ἐκαλεῖτο κωδωνοβαπτισμός. Πολλοὶ τῶν κωδῶνων ἔφερον ἐπιγραφάς, δι' ὧν ἐδηλοῦντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ὁ χρόνος τοῦ βαπτισμοῦ καὶ τὰ ὀνόματα καὶ οἱ τίτλοι τῶν ἀναδόχων καὶ τῶν μαρτύρων. Ἡ ἑορτὴ δὲ τῶν ἐγκαίνιων ἦτο λίαν δαπανηρὰ καὶ τούτου ἕνεκα ἐκαλοῦντο πλουσιώτατοι ἀνάδοχοι καὶ μάρτυρες ὅπως ἐπαρκέσωσι εἰς τὰς μεγάλας τῆς τελετῆς δαπάνας. Αἱ ἐν ταῖς ἐγκαίνιοις συνήθως ἀναγινωσκόμεναι καὶ μέχρις ἡμῶν περισωθεῖσαι σὺχὰ ἀναφέροντο πᾶσαι εἰς τὸν διπλοῦν τῶν κωδῶνων σκοπὸν, τὸν τῆς συναθροίσεως τῶν μελῶν τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀποδιώξεως τῶν πονηρῶν δαιμόνων καὶ τῶν συνεργειῶν αὐτῶν.

Ὁ κυρίως σκοπὸς τοῦ κωδῶνος εἶναι νὰ σημαίνῃ τὴν ἀρχὴν τῆς τοῦ Θεοῦ λατρείας. Ἐν ταῖς καθολικαῖς ἐκκλη-

σείας οἱ κωδῶνες σιγῶσι τὰς τρεῖς τελευταίας ἡμέρας τῆς μεγάλης ἐβδομάδος, ἐνῶ ἐν τῇ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ ἡ κωδωνοκρουσία γίνεται ἐν πάσῃ τελετῇ, τῇ δὲ μεγάλη παρασκευῇ ἠχοῦσιν οἱ κωδῶνες ἀπὸ βαθέος ὄρθρου μέχρι τῆς παραγωγῆς τῶν ἐπιταφίων πενθίμου. Ἄν κατὰ τὰς ἑορτὰς εὐρίσκειτο κωδῶν τις βεβλαμμένος ἢ ἡ λαβὴ αὐτοῦ ἦτο στυρμένη εἰς τὸ ὕψος, ἐχρῶντο προχείρως ξυλίνῳ σημάντρῳ. Κατὰ τῆς κοινότητος δέ, ἣτις ἐτέλει ὑπὸ ἀφορισμὸν, ἐπεβάλλετο ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ ἐπὶ τῆς κωδωνοκρουσίας ἡ φοβερὰ τῆς ἀπαγορεύσεως ποινὴ, καθ' ἣν πάντες οἱ κωδῶνες τῶν ἐκκλησιῶν εἰσίγων. Μάλιστα δὲ ἐπιστεῖτο ὅτι αὐτοὶ οὗτοι οἱ κωδῶνες, καὶ κρούμενοι ἐτι, οὐδένα ἀπέδιδον ἦχον διαρκούσης τῆς ἀπαγορεύσεως.

Ἡ κωδωνοκρουσία ἦτο ἐν χρήσει προσέτι καὶ εἰς πᾶσαν θριαμβευτικὴν εἰς τὴν πόλιν εἰσέλασιν, ἢ καὶ πρὸς τιμὴν τοῦ εἰς αὐτὴν εἰσερχομένου ἀρχόντος τῆς χώρας ἢ τῆς ἐκκλησίας. Τὴν συνήθειαν ταύτην βλέπομεν ἐτι καὶ νῦν ἐπικρατοῦσαν ἐν τῇ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀρχιερέως, τοῦ ἐπισκόπου ἢ ἀρχιεπισκόπου, εἰς χωρίον τῆς περιφερείας αὐτοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἐπισκοπικῶν αὐτοῦ χρεῶν.

Κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦ ἀνθρώπου στιγμὴν οἱ κωδῶνες συμπροπέμπουσιν αὐτὸν διὰ πενθίμων τόνων εἰς τὸν τάφον. Ἐπειδὴ δὲ ἄλλοτε ἐπιστεῖτο ὅτι διὰ τῆς κωδωνοκρουσίας ἐκωλύοντο τὰ πονηρὰ πνεύματα ἀπὸ τῆς νεκρικῆς πομπῆς, διὰ τοῦτο οὐ μόνον οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κωδῶνες ἠκούοντο ἠχοῦντες, ἀλλὰ καὶ οἱ παρακολουθοῦντες τῇ πομπῇ ἔκρουον οὓς εἶχον ἐν ταῖς χερσὶ κωδωνίσκους. Ὅταν δὲ ὁ καθολικὸς ἱερεὺς φέρῃ τὸ ποτήριον τῆς ἁγίας εὐχαριστίας ἵνα μεταλάβῃ τινὰ ἀσθενῆ, προπορεύεται αὐτοῦ ὁ ὑπηρέτης τῆς ἐκκλησίας ἢ καὶ ἄλλος τις κρούων ἐκ διαλειμμάτων ὃν φέρει ταῖς χερσὶ κωδῶνα, ὅπως ἐφελευσῇ τὴν προσοχὴν καὶ τὸν σεβασμὸν τοῦ λαοῦ ἐπὶ τοῦ παρερχομένου μυστηρίου. Κατὰ τὴν ισ'. ἑκατονταετηρίδα βλέπομεν ὅτι, ὅτε ὁ πάπας περιήρχετο τὰς διαφόρους χώρας, προπορεύοντο αὐτοῦ τὰ ἄχραντα μυστήρια ἐπὶ λευκοῦ ὠκύποδος ἱπποῦ φέροντες ἐπὶ τοῦ τραχήλου εὐχρον λαμπρὸν κωδῶνα, δι' οὗ ἐδηλοῦτο ἡ διάβασις τοῦ ἁγίου πατρός. Τοιοῦτοι φορητοὶ ἐγχείριοι κωδῶνες ἐθεωροῦντο ὡς ἱεροὶ ἐν ταῖς βρετανικαῖς νήσοις καὶ ἐπ' αὐτῶν μάλιστα ὠμυνοὶ οἱ κάτοικοι, ὡς σήμερον ἐπὶ τοῦ εὐαγγελίου. Τοιαύτη χρῆσις διεσώθη καὶ μέχρι τοῦ νῦν παρὰ τῷ Ἴρλανδικῷ λαῷ, ὅστις ἐν ἔτει 1832 ὤμωσεν, ἐν τῷ ποινικῷ δικαστηρίῳ, τῷ ἀρχαιοτάτῳ καλουμένῳ χρυσῷ κωδῶνι. Ὁ κωδῶν οὗτος ἐξ ὀρειγάλου κατασκευασθεὶς στερεῖται κοπάνου (γλωσσίδιου), ἔχει δὲ ὀσειδῆς σχῆμα καὶ περιβάλλεται ὑπὸ πλακῶν ἐπιχρῶσου ἀργύρου. Τοσοῦτον δὲ ἐσέβετο αὐτὸν ὁ λαός, ὥστε πολλὰκις ἀπεδείχθη ὅτι πολλοὶ κλέπται καὶ ἄλλοι ἐγκληματῖαι προετίμησαν ν' ἀποδώσωσι τὰ κλαπέντα καὶ νὰ ὁμολογήσωσι τὰ ἐγκλήματα αὐτῶν ἢ νὰ ὁμώσωσι ψευδῆ ὄρκον πρὸ τοῦ χρυσοῦ κωδῶνος.

Ἄλλοτε ἐπιστεῖτο ὅτι οἱ ἱεροὶ τῶν ἐκκλησιῶν κωδῶνες εἶχον τὴν ὑπερφυσικὴν δύναμιν νὰ ἀπελαύνωσι τὰ ἐναέρια πνεύματα καὶ ὅτι διὰ τῆς θαυματουργικῆς τοῦ ἦχου αὐτῶν ἐνεργείας ἀπεμακρύνοντο πᾶσαι αἱ ἐχθρῖκαι καὶ δαιμονικαὶ τῆς φύσεως δυνάμεις. Αἱ θύελλαι καὶ τρικυμῖαι ἀπεδίδοντο εἰς τοὺς δαίμονας, καὶ διὰ τοῦτο οἱ κωδῶνες ὡς ἐκ τῆς ἰερότητος αὐτῶν ἔπρεπε νὰ χρησιμεύωσι καὶ πρὸς ὑπεράσπισιν κατὰ τῶν ἐξ αὐτῶν ἐπερχομένων βλαβερῶν ἐνεργειῶν. Οὐχὶ δὲ μόνον κατὰ τῶν παντοειδῶν τῆς φύσεως βλαβῶν, τῆς θυέλλης, τοῦ κεραυνοῦ, τοῦ ὄμβρου, τῆς χαλάζης, τοῦ πό-

γου, τῆς καταιγίδος καὶ τῶν παραπλησιῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ παντὸς ἄλλου κακοῦ, λ. χ. τῆς πανώλους, τῶν νόσων ἐν γενεῇ, τῆς ἀτοκίας τῶν γυναικῶν κτλ. ἐθεωροῦντο οἱ κωδῶνες ὡς διαχέοντες τὴν σωτηρίαν αὐτῶν ἐπενέργειαν. Ἡ θαυματουργικὴ τῶν κωδῶνων δύναμις ἐξετείνετο καὶ περαιτέρω, καθ' ὅσον οὗτοι ἀπήλλασσον τὰς ψυχὰς τῶν τεθνεώτων ἐκ τοῦ καθαρτηρίου πυρός. Ὁ ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἀφιερωθεὶς καὶ κατὰ τοὺς προσήκοντες τύπους καὶ κανόνας βαπτισθεὶς κωδῶν ἐκτάτο διὰ τοῦτο τὴν μυστηριώδη δύναμιν τοῦ ἀποτρέπειν καὶ ἀποδιώκειν πᾶν κακόν, οὐ μόνον τὰ προμνημονεύθεντα, ἀλλὰ καὶ τὰς γοητείας καὶ μαγείας, εἰς αἷς ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀπεδίδετο ἢ ἐπὶ τῶν θυελλῶν καὶ τῶν τοιοῦτων ἐπενέργειαι. Ἡ δὲ δόξα περὶ τῆς ὑπάρξεως πονηρῶν πνευμάτων, ὧν ἡ ἀποσώβησις ἀπεδίδετο εἰς τὴν δύναμιν τῶν κωδῶνων, στηρίζεται ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ ἀποστόλου Παύλου (Ἐφεσ. β'. 2. στ'. 12), καθ' ἣν τὰ πονηρὰ αὐτὰ πνεύματα κατοικοῦσιν ὑπὸ τὸν οὐρανόν, ὁ δ' ἀρχὸν αὐτῶν, ὁ διάβολος, ἄρχει τοῦ αἵερος. Ἐντεῦθεν λοιπὸν καὶ ἡ δοξασία ὅτι ὁ διάβολος, ὡς ἀρχὸν τοῦ αἵερος, ἐγείρει τὰς θυελλὰς καὶ καταιγίδας καὶ τούτου ἕνεκα, κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῶν, ὤφειλεν ὁ ἐπὶ τούτῳ τεταγμένος νὰ κρούῃ τὸν κωδῶνα. Ἰπῆρχον μάλιστα καὶ ὠρισμένοι πρὸς τοῦτο κωδῶνες τῆς κακοκαιρίας ὀνομαζόμενοι, οἵτινες εἶχον τὴν ἰδιότητα ν' ἀποδιώκωσι μόνον τὰς βροντάς, τὰς ἀστραπάς, τοὺς ὑετούς καὶ τὰς θυελλὰς. Ἄλλ' ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς ἐφάνετο ὅτι διὰ τῆς κωδωνοκρουσίας ἐσώζοντο αἱ χῶραι ἐκ τῆς καταστροφῆς, ἀποκρουομένων τῶν θυελλῶν καὶ καταιγίδων, ἀφ' ἑτέρου ὅμως παρεπονοῦντο πολλοὶ ὅτι, κρουομένων τῶν κωδῶνων, παρεκωλύετο ὁ ὄμβρος.

Ἰπῆρχε συνήθεια νὰ κρούωσι τοὺς κωδῶνας τῇ τρίτῃ μετὰ μεσημβρίαν ὥρα τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων, ὅπως ἐκδιωχθῆ ὁ διάβολος καὶ πάντα τὰ φοβερὰ πνεύματα. Αὕτη εἶναι ἡ καλουμένη κωδωνοκρουσία τοῦ τρώμου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἔδενον δι' ἀχρῶν τὰ ὀπωροφόρα δένδρα καὶ ἐσίτιζον τὰ ζῶα, ἐκεῖνα μὲν ὅπως φέρωσι πλείονας καρπούς, ταῦτα δὲ ἵνα κομίσωνται ἰδιαίτερον εὐλογίαν. Ἐνιαχοῦ συνείθιζον νὰ κρούωσι τοὺς κωδῶνας τῇ 12 ὥρᾳ τῆς νυκτός, ὅποτε ἐγειρόμενοι οἱ χριστιανοὶ ἐκ τοῦ ὕπνου ἐτροφοδέτουν τὰ ζῶα καὶ εἶτα ἐπορεύοντο εἰς τὴν ἐκκλησίαν δοξάζοντες ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἐγεννᾶτο ὁ Χριστός.

Πολλοὶ τῶν κωδῶνων ἔφερον διάφορα γνομικὰ καὶ γραφικὰ χωρία ὡς ἐπιγραφάς, ἐτι δὲ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν χαλκουργῶν, ἐκτυπώματα σφραγίδων τῶν δωρητῶν καὶ νομισμάτων. Ἐκτὸς δὲ τῆς ἀποδιδόμενης αὐτοῖς θαυματουργικῆς ἰδιότητος τοῦ ἀποτρέπειν πᾶσαν ἐπερχομένην βλάβην, ἐχρησίμευον ὡσαύτως διὰ νὰ συγκαλῶσι κρούμενοι τοὺς πολίτας εἰς τὸ δημαρχεῖον ἐν σπουδαίαις περιστάσεσι, νὰ ὑπεθυμίζωσι τοῖς ὀφειλέταις τὴν ἀπότισιν τῶν φόρων, νὰ δηλώσιν τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν οἱ καταδίκαι ἤγοντο εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης καὶ νὰ σημαίνωσι τὴν ἐσπερινὴν ὥραν, καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ κλείωνται αἱ πόλεις τῆς πόλεως. Ἐν Ῥωσσίᾳ ὑπάρχει συνήθεια νὰ διορίζωσιν ἀνθρώπους, ὧν ἔργον εἶναι νὰ κρούωσι τοὺς κωδῶνας ἐν καιρῷ χιονοστροβίλου, ὅπως διευκολύνωσι τοῖς διαβάταις τὴν ἀνεύρεσιν τόπου καταφυγῆς.

Οἱ κωδῶνες ἐν τῇ μυθολογίᾳ κατέχουσι σπουδαιότητα θέσιν. Ὡς ἡ ἐκκλησία ἀπένεμε τοῖς κωδῶσιν ὀνόματα προσώπων, οὕτως ἀπέδιδεν αὐτοῖς ὁ χριστιανικὸς λαὸς ἴδιον τινα βίον καὶ θάνατον. Οἱ κωδῶνες, ἀπαξ ἀφιερωθέντες εἰς ἐκκλησίαν τινὰ, ἀπαξιοῦσι ν' ἀποχωρισθῶσιν ἀπ' αὐτῆς καὶ νὰ ἀναρτηθῶσιν ἐπὶ ἐπάλλεως ἄλλης ἐκκλησίας. Ἐὰν δὲ

τις θελήσει να ἄρη και μεταφέρει αὐτοὺς ἀλλοχόσε, ἀνδίστανται οὗτοι και ἀρνοῦνται νὰ ἐξαγάγῃσιν ἤχον. Μυθολογεῖται ὅτι ἱππότης τις ἐξεστράτευσε ποτε κατὰ τῶν ἀπίστων. Ἀλλὰ πρὸ τῆς μάχης ἐποιήσατο εὐχὴν και ὑπεσχέθη νὰ ἰδρῶσιν ἐκκλησίαν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως τῶν πατέρων αὐτοῦ, ἂν ἐνίκη τοὺς ἐχθρούς. Τὰ ὄπλα αὐτοῦ ἐστέρθησαν διὰ λαμπρᾶς ἐπιτυχίας και ἐπανελθὼν οἰκάδε ὁ νικητὴς ἠκοδόμησεν ἐκκλησίαν, ἐπὶ τῆς ἐπάλξεως δ' αὐτῆς ἀνήρτησεν ἠχηρὸν κώδωνα, ὅστις ἀνεδείχθη θαυματουργικώτατος, διότι ἔκτοτε κατὰ τὴν περιφέρειαν ἐκείνην οὐδέποτε ἐνέσκηψε χάλαζα ἢ κεραυνός. Διαδοθείσης ὅμως τῆς θαυματουργικῆς τοῦ κώδωνος φήμης, ἐζήτησαν και ἐπέτυχον οἱ κάτοικοι ἄλλης χώρας νὰ ἀγοράσωσιν αὐτὸν ἀντὶ μεγάλης ποσότητος χρημάτων, οἵτινες παραλαβόντες μετήνεγκον και ἀνήρτησαν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ πύργου τῆς μητροπόλεως. Ἀλλ' ἐνῶ ἔχαιρον ὅτι ἐκέρδησαν τὸν πολύτιμον τοῦτον θησαυρὸν και ἤλπίζον ὅτι θὰ ἔχῃσι προστατὴν τῆς χώρας αὐτῶν ἀκαταμάχητον, αἴφνης εἶδον ὅτι ἐψεύσθησαν τῶν ἐλπίδων, διότι ὁ κώδων κρουόμενος οὐδένα ἤχον ἀπέδιδεν. Τότε οἱ ἄνθρωποι φοβηθέντες τὴν θείαν τιμωρίαν ἐπανεφεραν τὸν κώδωνα εἰς τὴν πρότερον εὑρίσκετο θέσιν· ἐκεῖ δὲ ἀναρτήθη ἐπὶ τοῦ πύργου ἐπανελάβε τὴν ἠχηρὰν αὐτοῦ φωνήν, ὁ δὲ λαὸς γονυκλινῆς εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ δι' ἣν ἐπεδείχθη αὐτῷ χάρις. Καὶ ἄλλα πολλὰ μυθολογοῦνται παραδείγματα περὶ τῆς ἰδιοτροπίας ταύτης τῶν κωδώνων, οἵτινες ἐθεωροῦντο τοσοῦτον στενῶς συνδεδεμένοι μετὰ τῶν ἐκκλησιῶν και κοινοτήτων, ὥστε ἀρχικῶς ἀνῆκον, ὥστε μεταφερόμενοι εἰς ξένον τόπον καταλαμβάνοντο ὑπὸ νοσταλγίας και διερρηγνύοντο. Δηγοῦνται λ. χ. ὅτι δούξ τις ἀγοράσας ἐξ ἐνὸς μοναστηρίου ἠχηρὸν τινα κώδωνα ἔφερε και ἀνήρτησεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ πύργου τῆς ἐκκλησίας τῆς πόλεως του, ἀλλὰ δὲν παρήλθε πολὺς χρόνος και ὁ κώδων καταληφθεὶς ὑπὸ φοβερᾶς νοσταλγίας διερράγη, και δὴ τῇ ἡμέρᾳ τῶν Χριστουγέννων τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

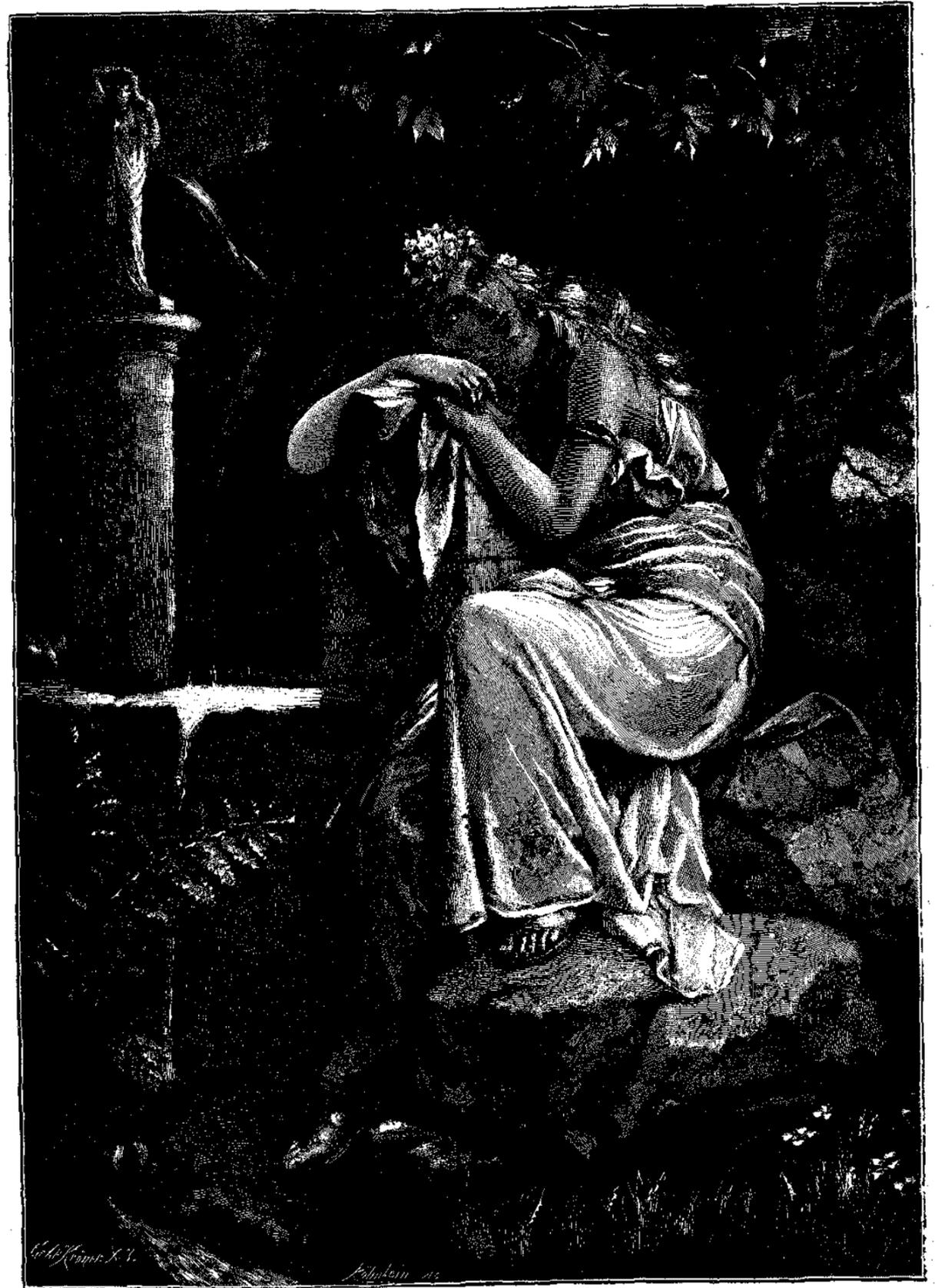
Οἱ κώδωνες κατὰ τὴν παράδοσιν κατοικοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς λίμνας, εἰς τοὺς ποταμούς ἢ εἰς τὰ τέλματα, ἐνθα ὑπάρχουσι βεβυθισμένα χωρία, μοναστήρια ἢ και πόλεις. Ὅτε οἱ Γερμανοὶ προῦχίρησαν πρὸς τὴν Πομερανίαν ἵνα ἐξαπλώσωσι τὸν χριστιανισμόν, ἱδρυσαν τὸ χωρίον Sassenburg ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς λίμνης Virehow. Ὁ ἐπίσκοπος Καμμὴν ἐδωρήσατο τῇ νέα κοινότητι τρεῖς ἐκκλησιαστικούς κώδωνας, οὓς οἱ κάτοικοι ἔπρεπε νὰ μεταφέρωσι διὰ τῆς λίμνης Virehow εἰς τὸ χωρίον Sassenburg. Ἀλλὰ προσβληθέντες κατὰ τὸν πλοῦν ὑπὸ σλαύου τινὸς ὑπλαρχηγοῦ οἱ μὲν ναῦται ἐφρονεύθησαν, οἱ δὲ κώδωνες ἐβυθίσθησαν εἰς τὴν λίμνην. Ἐκτοτε δὲ οἱ δεισιδαίμονες κάτοικοι διηγούντο ὅτι ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ ἠκούοντο κωδωνοκρουαῖαι και ὅτι μάλιστα οἱ κώδωνες ἐκείνοι ὠφθησάν ποτε πλείοντες ἐπὶ τῶν ὑδάτων κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Ἰωάννου, εἰς δ' ἀλιεὺς θελήσας νὰ ἀλιεύσῃ αὐτοὺς δὲν ἠδυνήθη, διότι οὗτοι βομβοῦντες ἐβυθίσθησαν πάλιν εἰς τὸν πυθμένα τῆς λίμνης. Οὐ μόνον δὲ τέλματα και λίμναι, ἀλλὰ και πολλοὶ ἔρημοι τόποι και δάση ἀναφέρονται ὡς κατοικίαι τῶν κωδώνων. — Κατὰ μυθολογικὴν παράδοσιν οἱ κώδωνες περιήγοντο κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, τὴν πρωΐαν τοῦ νέου ἔτους, τὰς 12 νύκτας, και τὴν πρωΐαν τοῦ πάσχα και ἐν γένει κατὰ πάσας τὰς ἑορτάς ἐπὶ ἀμάξων ὑπὸ βοῶν ἢ ἱππων συρομένων και παρακολουθουμένων ὑπὸ μεγάλου πλήθους ἑορταστῶν, οἵτινες ἀπέδιδον αὐτοῖς θείαν τιμὴν και λατρείαν, ὡς οἱ ἀρχαῖοι ταῖς ἐπιτοπίας θεότησιν.

Οἱ κώδωνες φαίνεται ὅτι ἐθεωροῦντο και ὡς φύλακες τῶν ἐκκλησιαστικῶν θησαυρῶν. Ἰερόσυλός τις ἠθέλησε ποτε νὰ ἀρπάσῃ τὸν θησαυρὸν ἐκκλησίας τινός, ἅμα δὲ εἰσελθὼν και ἐτοιμαζόμενος νὰ ἐκτείνῃ τὰς βεβήλους χεῖρας, εἶδεν αἴφνης τὸν μέγαν τῆς ἐκκλησίας κώδωνα καταρχόμενον βραδέως ἀπὸ τοῦ πύργου, και ἀπειλοῦντα νὰ καλύψῃ ἐν τῷ θησαυρῷ τὸν κλέπτην, ὅστις ὑπὸ φόβου καταληφθεὶς ἐτράπη ταχέως εἰς φυγὴν, ἵνα ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον. Ἐντεῦθεν και τὸ ποίημα τοῦ Γκαίτε „ὁ βαδίζων κώδων“.

Ἰπάρχει προσέτι ὁ μῦθος, καθ' ὃν οἱ κώδωνες ποιοῦσιν ἐκδρομὰς και εἶτα ἐπιστρέφουσι πάλιν εἰς τὰ ἴδια. Ἐπεκράτει μάλιστα ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἢ πρόληψις, ὅτι τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ, ἐπειδὴ ἕνεκα τοῦ πένθους ἀπηγορεύετο ἡ κωδωνοκρουαῖα, καθίπταντο ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων αὐτῶν οἱ κώδωνες και ἤρχοντο εἰς τὸν πάπαν, ὅστις δαφιλῶς ἐφιλοξένη αὐτούς. Πολλὰκις δὲ μάλιστα, ἐν ἐκτάκτοις περιστάσεσιν, ἤτοι ὁσάκις ἐμελλε μετ' οὐ πολὺ ν' ἀποθάνῃ σπουδαῖόν τι πρόσωπον, ἢ νὰ ἐκτραγῆ πυρκαϊὰ ἢ νὰ συμβῆ ἐν γένει δημοσία τις συμφορὰ, οἱ κώδωνες προαισθανόμενοι τὸ συμβησόμενον δεινὸν ἐδήλουν αὐτὸ πολλῶ πρότερον δι' αὐτομάτου κωδωνοκρουαῖας. Ὡς τοιαῦται δὲ προγνωστικαὶ κωδωνοκρουαῖαι ἀναφέρονται ὀνομαστικῶς αἱ ἐξῆς: ἤτοι, ἐν ἔτει 1435, ἔτε Ἀλφόνσος Ε', βασιλεὺς τῆς Ἀραγονίας, κατέκτησε τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως. Τῷ 1485 διαρκούντος τοῦ κατὰ τῆς Γρανάτας πολέμου. Τῷ 1527 κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ δευτέρου πολέμου μετὰ τοῦ Φραγκίσκου Α', τῆς Γαλλίας και τῆς λεηλασίας τῆς Ρώμης ἐπὶ Κλήμεντος Ζ'. Τῷ 1558 κατὰ τὸν θάνατον Καρόλου Ε'. Τῷ 1564, ὅτε ἐνέσκηψε πανώλης ἐν Σαραγόσσᾳ. Τῷ 1568 κατὰ τὴν κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ πρίγκηπος Δὸν Καρόλου και κατὰ τὸν θάνατον τῆς βασίλισσας Ἰσαβέλλας. Τῷ 1598 κατὰ τὸν θάνατον Φιλίππου Β', και τέλος τῷ 1601, ὅποτε ἀπὸ τῆς 13. μέχρι τῆς 30. Ἰουνίου ἡμέραν παρ' ἡμέραν ἐκ διαλειμμάτων ἠκούσθησαν αὐτόματοι κωδωνοκρουαῖαι, ὧν ἕνεκα συνηθροίσθησαν περὶ τὰς 4 χιλιάδας περιέργων και ὡς ἐκ τούτου πολλὰ δυσάρεστα συνέβησαν. Τὸ γεγονός τοῦτο ἐκίνησε μάλιστα τὴν προσοχὴν και αὐτῶν τῶν συγχρόνων σοφῶν, ὧν τινες ἀπέδωκαν τὴν αἰτίαν τοῦ παραδόξου συμβάντος εἰς τὸν πλανητικὸν ἀστερισμόν, καθ' ὃν ὁ κώδων ἐχούθη.

Ὡς ὁ μέγιστος τῶν κωδώνων ἐχθρὸς ἐθεωρεῖτο ὁ διάβολος, ὅστις ἅμα ἀκούσας τὸν καθαρὸν φθόγγον τοῦ χαλκοῦ ἀγανακτεῖ και τρέπεται εἰς φυγὴν. Ἐπίφοβος ἦτο ὁ διάβολος τοῖς κώδωνιν ἰδίως πρὸ τῆς ἀφιέρσεως αὐτῶν, κατὰ δὲ τῶν ἀφιερωθέντων ἤδη ἐνομιζέτο ὅλως ἀνίσχυρος. Ἰπάρχει μῦθος τις, καθ' ὃν ὁ διάβολος ἀκούσας ποτὲ τὸν πρῶτον ἤχον κωδωνός τινος, ὃν ἐκ λήθης δὲν εἶχον ἀφιέρωσι κανονικῶς, ὤρμησε φρικτικῶς καγγαζῶν διὰ τοῦ ἀέρος και ἐξεσφενδόνισεν αὐτὸν εἰς ἡμισείας ὥρας ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ κωδωνοστασίου εἰς ἀβαθῆ τινα ὄπην πλήρη ὕδατος, ἔκτοτε δὲ κατὰ τὰς μεγάλας τοῦ τόπου ἐκείνου ἑορτάς, ὅταν ἠχῶσιν οἱ ἄλλοι κώδωνες ἢ και ὅταν ρίπτῃ τις ἀργύριον εἰς τὴν ὄπην ἐκείνην, ἀκούεται σαφῶς ὑπὸ τῶν δεισιδαιμόνων καταϊκῶν ὁ βαρὺς φθάγγος τοῦ καταποντισθέντος κώδωνος.

Οἱ κώδωνες ἐκλέγουσι και τὸν τόπον ἐνθα πρέπει νὰ καθιερωθῇ ἀγιότης τις. Τοῦτο διηγείται ἡμῖν ὁ χαριεὺς μῦθος περὶ τῆς ἁγίας Ἐδίγνας (Edigna). Αὕτη ἦτο πριγκίπισσα ξένων χωρῶν, ἣτις πενυχρῶς ἐνδεδυμένη ὤκειτο ἐπὶ ἀμάξῃς ἐλκομένης ὑπὸ ζεύγους βοῶν. Ἐπὶ τῆς ἀμάξης ταύτης ἔφερον ἡ ἁγία Ἐδίγνα ἕνα ἀλέκτορα και ἕνα κώδωνα, δι' ὃν ἐπίστευεν ὅτι ἐμελλε ν' ἀποκαλυφθῇ αὐτῇ ὁ τόπος

H ΟΝΕΙΡΟΠΟΙΟΥΣΑ.

Εἰκὼν ἐπὶ H. Coomans.

Κατὰ φωτογραφίαν τῶν κατασκευάσεων τ. Ad. Braun & Co. in Dornach im Elsass und Paris.

της διαμονής αυτής. Ἐνῶς οὕτως ὤχετο, ἀπεκοιμήθη μετὰ τινος δὲ στιγμῆς ἐγεγερθεὶς ἠρώτησε τὸν ἥνιοχον ἂν ἐφώνησεν ὁ ἀλέκτωρ καὶ ἂν ὁ κώδιον ἤχησεν. Λαβούσα δὲ παρὰ τοῦ ἥνιοχου καταφατικὴν ἀπάντησιν καὶ μαθοῦσα παρ' αὐτοῦ ἀκριβῶς τὸν τύπον τοῦ συμβάντος, διέταξε νὰ σταματήσωσιν ἐκεῖ. Τότε ἡ πριγκήπισσα καταβάσα ἀπὸ τοῦ ὄχηματος εἰσῆλθεν εἰς τὸ κοίλωμα τῆς ἐκεῖ ὑπαρχούσης φιλούρας, ἔνθα διήγαγε τὸν ὑπόλοιπον τριακονταπενταετῆ αὐ-

τῆς βίον ἐν μετανοίᾳ, οὐδέποτε ἐξεληθοῦσα ἐξ αὐτῆς. Παρὰ τῇ φιλόρᾳ ταύτῃ ἠκοδομήθη βραδύτερον ἐκκλησία.

Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀρχή, ἡ ἱστορία καὶ ἡ παράδοσις τοῦ κώδωνος, ὅστις καὶ σήμερον ἐτι προσκαλεῖ ἡμᾶς εἰς τὸν τόπον, ἔνθα βασιλεύει ἡ εἰρήνη, καὶ εἰς ὃν προπέμπει διὰ τῶν πενθίμων τόνων του τὴν ἀποχωρισθεῖσαν ἀπὸ τοῦ σώματος ψυχὴν, ἵνα εἰρηνικῶς ἐγκαταβῶσιν ἐν τῇ αἰωνίᾳ αὐτῆς κατοικητήριῳ.

ΤΟ ΑΣΜΑ ΤΗΣ ΧΕΛΙΔΟΝΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΕΚ ΤΟΥ ΒΙΟΥ

ὑπὸ Δρ. ΦΡΕΙΑΔΕΡΙΚΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΛΟΥΔΩΒΙΚΟΥ ΘΕΙΝΕΜΑΝΝΟΥ.

Μεγίστην ἀναμφιβόλως σπουδαιότητα δι' ἕκαστον φιλοσοφῶντα ἔχει ἡ παρατήρησις τῆς βαθμιαίας πνευματικῆς ἀναπτύξεως ἐν τῇ σειρά τῶν διαφόρων ζώων, δι' ἣν διὰ τῆς ἀκριβοῦς καὶ ἐπιμελοῦς ταύτης παρατηρήσεως δυνάμεθα νὰ λάβωμεν βαθυτέραν γνώσιν τῆς οὐσίας αὐτοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Ἡ εὐκίνητος φύσις τῶν πτηνῶν καθιστᾷ δυσχερῆ τὴν ἀκριβῆ παρατήρησιν τοῦ πνευματικοῦ αὐτῶν βίου, ὅστις ἐν γένει φαίνεται σχετικῶς ὀλίγον ἀνεπτυγμένος· οὐχ ἦττον ὁμοῦς ὑπάρχουσι καὶ μεταξὺ τῶν πτηνῶν εἶδη τινὰ καὶ ἄτομα, ἐν οἷς δυνάμεθα εὐχερῶς νὰ παρατηρήσωμεν βαθυτέραν τινὰ πνευματικὴν ἐνέργειαν. Ἄρκει ἐνταῦθα νὰ ἀναφέρωμεν τοὺς φιλτακούς, οἵτινες πολλὰκις τοσοῦτον προσοικειοῦνται τῷ ἀνθρώπῳ, ὥστε ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ δύνανται νὰ ἀνυψωθῶσιν εἰς ἀνωτέραν τινὰ βαθμίδα πνευματικῆς ἐνεργείας καὶ ἀναπτύξεως. Ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα ὀλιγώτερον εὐφυῆ πτηνὰ δύναται ὁ ὀξύδερκῆς παρατηρητῆς νὰ διακρίνη λίαν ἀξιοπεριεργὰ χαρακτηριστικά, ὅταν ἔχη τὴν εὐκαιρίαν νὰ εὐρεθῆ εἰς στενωτέραν μετ' αὐτῶν συνάφειαν. Ἡ ἐπιμελής συλλογὴ τοιούτων παρατηρήσεων εἶναι ἀναμφιβόλως σπουδαιοτάτη διὰ τὴν ἀκριβῆ γνώσιν τῆς φύσεως τῶν πτηνῶν. Διὰ τοῦτο ἐθεώρησα καλὸν νὰ περιγράψω ἐν τῷ ἐπομένῳ διεξοδικώτερον ἰδίαν τινὰ παρατήρησιν, ἣν ἐποιήσαμην ἐπὶ τοῦ βίου τῶν χελιδόνων.

Κατοικῶ ἀπὸ τινων ἐτῶν ἐν τινι πρότερον ἀμπελώνι παρὰ τῇ Δρέσδῃ, ὅστις καίπερ κείμενος εἰς μικροτάτην ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως, εὐρίσκειται ὁμοῦς ἐν ἡμερωτάτῃ καὶ σχεδὸν παντελῶς ἀταράχῳ θέσει, εὐκταία παντὶ παρατηρητῇ τῆς φύσεως. Οὕτω, ἐκτὸς πολλῶν ἄλλων πτηνῶν, ἔχω κατ' ἔτος καὶ πολλὰ ζεύγη ἀγροδιαίτων χελιδόνων (*Hirundo rustica*), ἐξ ὧν ἄλλα μὲν ἐν τοῖς σταύλοις ἄλλα δὲ ἐν ἄλλοις διαιτητηρίοις κατασκευάζουσι τὰς φωλεὰς τῶν. Ἐν ἔτει 1841 ἐξέπτη ἐκ τῆς φωλεᾶς νεοττὰ πέντε νεαρῶν χελιδόνων κατὰ τὸν Ἰούλιον ἐν ὥρᾳ βροχῆς καὶ ψύχους. Καὶ μετὰ τὴν ἐξοδὸν αὐτῶν ἐξηκολούθη νὰ βρέχη, οὕτως ὥστε αἱ χελιδόνες δὲν ἠδύναντο νὰ εὐρίσκον ἱκανὴν τροφήν. Οἱ νεοσσοὶ ἐκάθητο ἐπὶ ἐνὸς κλάδου ἀκακίας ἐγγύτατα πρὸ τοῦ παραθύρου μου. Τὰ διατεταραγμένα πτερά καὶ αἱ κρεμάμεναι πτέρυγες τῶν ἐμαρτύρου ἱκανῶς τὴν ἐλθεινὴν των κατάστασιν, μία δὲ ἐκ τῶν μικρῶν τούτων χελιδόνων ὑποκύψασα εἰς τὴν πεῖναν ἔκειτο νεκρὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Προσεπάθησα νὰ σώσω τὰς λοιπὰς. Συνέλαβον μετὰ πολλῆς δυσκολίας ὀλίγας κεκρυμμένας μυίας καὶ κύνωπας, ἠνέωξα ὀλίγον τὸ παράθυρον, καὶ ἀφῆκα αὐτὰς τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης. Τὰ πειναλέα πτηνὰ ἤρπασαν

ἀμέσως τὴν ποθητὴν τροφήν καὶ περιέμενον μετὰ πόθου νὰ ἀνοιχθῆ καὶ πάλιν τὸ παράθυρον. Ἡ ἀναζήτησις τῶν ὀλίγων κεκρυμμένων μυιῶν ἦτο δυσκολωτάτη, ἐν τούτοις κατάρθωσα νὰ σώσω τὰ δυστυχῆ πτηνὰ ἐκ τοῦ θανάτου τῆς πείνης, βραδύτερον δὲ ὁ διαυγῆς οὐρανὸς παρέσχεν αὐτοῖς δαψιλεστέραν τροφήν. Τὰ πτηνὰ ὁμοῦς παρετήρησαν καλῶς, πόθεν ἐπῆλθεν αὐτοῖς ἡ σωτηρία καὶ βραδύτερον, ὅσῳκις εὐρίσκον ἀνοικτὰς τὰς θύρας, ἵπταντο εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἐκάθητο εἰς τὰ παράθυρα, μέχρις οὗ κατὰ τὸ φθινόπωρον ἐπεχείρησαν τὴν μακρὰν αὐτῶν ἀποδημίαν. Κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔαρ, ὅτε ἐπανέκαμψαν αἱ χελιδόνες εἰς τὴν χώραν, ἦλθε πρῶταν τινὰ μία χελιδὼν εἰς τὸ κεκλεισμένον ἐτι παράθυρον τοῦ κοιτῶνός μου καὶ προσπιταμένη ἐπανελημμένως εἰς τὰς ὕλους τοῦ παραθύρου ἐφαίνετο προσπαθοῦσα νὰ ἐφευκθῆ τὴν προσοχὴν μου. Μόλις ἠνέωξα τὸ παράθυρον, εἰσῆλθε πετώσα εἰς τὸ δωμάτιον, ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ ἑμαριου καὶ ἤρχισε νὰ κελαδῆ μετὰ μεγάλης εὐθυμίας καὶ ζωηρότητος, οὕτως ὥστε ἐξεπλάγη ἐπὶ τῇ ἡμερότητι τοῦ πτηνοῦ. Ἐκ τῶν πτερῶν συνεπέρανα ὅτι εἶχε μόλις ἐνὸς ἔτους ἡλικίαν, μοὶ ἐφάνη δὲ πιθανώτατον ὅτι ἦτο μία ἐκ τῶν χελιδόνων ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἔσωσα ἐκ τῆς πείνης τὸ παρελθὸν ἔαρ. Τὸ ἐσπέρας ἔκλεισα κατὰ τὴν συνήθειάν μου τὴν θύραν καὶ τὰ παράθυρα τοῦ κοιτῶνός μου, χωρὶς νὰ σκεφθῶ καθόλου περὶ τῆς χελιδόνος. Ὅτε ὁμοῦς βραδύτερον εἰσῆλθον μετὰ τὸ φῶς διὰ τὴν κατακλιθῆ, ἡ χελιδὼν ἀμυβηθεῖσα ἤρχισε νὰ πτερυγίζῃ καὶ μετ' ὀλίγον ἔπεσον ἐπὶ τοῦ δαπέδου. Ἐσβῆσα ἀμέσως τὸ φῶς, ἀφοῦ ἔλαβον τὴν χελιδόνα εἰς τὴν χεῖρα καὶ ἐκάθισα αὐτὴν ἐπὶ τῆς σανίδος ὑπὲρ τὸ παράθυρον. Ἐκ τοῦ συμβάντος τούτου οὐδεμίαν ἔλαβε δυσάρεστον ἐντύπωσιν· τῇ ἐπομένῃ πρωΐᾳ, μόλις ἠνοιχθῆ τὸ παράθυρον, ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὑπαίθριον, ἐπανῆλθεν ὁμοῦς μετ' ὀλίγον καὶ ἤρχισε νὰ κελαδῆ εὐφροσύνως, τὸ δὲ ἐσπέρας ἐπέστρεψεν εἰς τὴν συνήθη θέσιν τῆς, ὅπως κοιμηθῆ. Μετὰ τινος ἡμέρας ἔφερε μετ' ἑαυτῆς εἰς τὸ δωμάτιον ἑτέραν χελιδόνα, ἣτις κατ' ἀρχὰς μὲν ἐφοβῆτο τὴν παρουσίαν μου, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐσπέρας ἐκάθισεν ὡσαύτως ἐπὶ τῆς σανίδος μετὰ τῆς συντροφῆς καὶ ἐκοιμήθη. Κατὰ τὰς πρώτας νύκτας ἀνεσοβούντο καὶ ἐπτερυγίζον, ὅσῳκις εἰσπρῶχον μετὰ τὸν λύχνον ἀνημμένον, μετ' οὐ πολλὴν ὁμοῦς ἐσυνείδησαν καὶ εἰς τοῦτο καὶ δὲν ἐταράσσοντο, ὅσῳκις ἔθετον τὸν λύχνον οὕτω πως ὥστε νὰ μὴ βλέπωσι τὸ φῶς ἀπ' εὐθείας. Ἐπῆλθε ψυχρὸς καὶ βροχερὸς καιρὸς, κατ' ὃν δὲν ἠδύναντο νὰ πορισθῶσι τὴν τροφήν των, καὶ τὰ πτερά των ἀνεστατώθησαν. Συνελάμβανον μυίας διὰ λεπτοῦ τινος δικτύου καὶ ἀπέλυον αὐτὰς εἰς τὸν κοιτῶνά μου, ἐν ᾧ ἐκάθητο τὰ πειναλέα πτηνὰ,

ἀτῖνα ἤρπασον ἡδὴ ἀπλήστως τὴν βορὰν των. Ἀφοῦ δὲν εὐρίσκον πλέον μυίας, ἐλάμβανον ἀράχνας καὶ ἀφίνα αὐτὰς νὰ τρέχωσιν εἰς τὸν τοῖχον, μέχρις οὗ συνελαμβάνοντο καὶ κατεβροχθίζοντο ὑπὸ τῶν χελιδόνων. Μετ' οὐ πολὺ συνείδησαν τὰ ἡδὴ ἡμερωθέντα πτηνὰ, νὰ λαμβάνωσι τὴν τροφήν των ἀπὸ τῶν δακτύλων μου, ἰδίᾳ τὸ ἄρρεν. Τοιουτοτρόπως ἔτρωγον ἀρκετὰ μεγάλας χρυσαλλίδας, ὅτε δὲ τὰ ζωῖα ταῦτα ἐξηνητήθησαν καὶ ὁ πορισμὸς αὐτῶν κατέστη ἀδύνατος, παρέχον αὐτοῖς μύμηκας ὡς τροφήν, ἣν ἀσμένως ἐδέχοντο. Τοιουτοτρόπως ἀνέλαβον τὰς δυνάμεις καὶ τὴν προτέραν αὐτῶν ζωηρότητα, ἅμα δὲ ὁ καιρὸς ἐβεβλιώθη, καὶ ἤρχισαν νὰ κτίζωσι τὰς φωλεὰς των. Οἱ τοῖχοι τοῦ δωματίου ἦσαν ἐπεστρωμένοι διὰ ταπίδων ἡ δὲ ξυλίνη ὀροφὴ κεχρισμένη μετ' ἐλαιωτὸν χροῖμα, οὕτως ὥστε αἱ χελιδόνες μετ' ὄλας αὐτῶν τὰς προσπαθείας δὲν ἠδύναντο νὰ προσκολληθῶσι τοὺς μικροὺς πηλίνους βῶλους πρὸς οἰκοδομὴν τῆς καλιᾶς των. Ὅπως ἔλθω εἰς βοήθειάν των, ἔλαβον ἐκ τοῦ σταύλου κενὰς τινὰς φωλεὰς καὶ ἐτοποθέτησα αὐτὰς ἐπὶ σανίδων ἐν τῷ δωματίῳ. Μόλις ἐτελείωσα τὴν ἐργασίαν τούτων, ἐδοκίμασαν ἀμφοτέραι αἱ χελιδόνες ἐκάστην τῶν φωλεῶν καὶ τέλος ἐξέλεξαν ὡς καταλληλοτέραν τὴν γωνιαίαν καὶ ἥμισυ ἐκτεθειμένην. Μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον πρὸς ἀναζήτησιν ἀμμοκοκίας καὶ πηλοῦ, ὅπως τελειοποιήσωσιν αὐτήν. Ἴνα διευκολύνω αὐτὰς τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἔθηκα ἐπὶ τινος τραπέζης μαλακὸν πηλόν, μικρὰ κάρφη ἀχύρων, τρίχας ἵππου καὶ πτίλα, τῶν ὁποίων ἐποιήσαντο ἀμέσως χρῆσιν αἱ χελιδόνες καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐπεράτωσαν τὴν οἰκοδομὴν των μετ' ὄλης τῆς ἀπαιτουμένης τέχνης.

Ἐνῶς ἡ θήλεια χελιδὼν ἔμενον ἐφαζέουσα ἐν τῇ φωλεᾷ τῆς, τὸ ἄρρεν ἦτο πλήρες ζωηρότητος καὶ εὐθυμίας. Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας ἠγειρόμην ἐκ τοῦ ὕπνου μόλις πρὸ τῆς πέμπτης πρωῆνης ὥρας, κατ' ἣν τὸ ἄρρεν διατέλει ἐν ἡσυχίᾳ, ἐνῶς αἱ ἄλλαι χελιδόνες ἐν τῇ αὐλῇ ἐκελάδου ἐν εὐθυμίᾳ. Ὅσῳκις δὲν ἠγειρόμην κατὰ τὴν συνήθη ὥραν, ἤρχιζε νὰ κελαδῆ σιγά, ἂν δὲ ἔμενον ἐν τῇ κλίνῃ ἐπὶ μακρότερον χρόνον, ἐκελάδει δυνατώτερα ὅπως μετ' ἐξυπνίσῃ νὰ τῷ ἀνοιξῶ τὸ παράθυρον, διὰ τοῦ ὁποίου τότε ἐξίπτατο ταχὺ ὡς βέλος ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν μου. Τὴν ὅτε ἐμὲ ἀφοσίωσιν του ταύτην δὲν ἐδεικνυε μόνον ἐν τῷ δωματίῳ, ἀλλ' ἐζήτηε καὶ ἐν ὑπαίθρῳ νὰ εὐρίσκηται ὅσον τὸ δυνατόν ἐγγύτερον εἰς ἐμέ. Μετέβαινον τότε κατ' ἕκαστην πρωῆαν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐπανηρχοῦν οἴκαδε περὶ τὴν μεσημβρίαν. Κατὰ τὴν μετάβασίν μου εἰς τὴν πόλιν μετὰ συνώδευε πάντοτε εἰς μέγα διάστημα, ἄλλοτε μὲν διαγράφον ἐν τῇ πτήσει του ὠραιοτάτας γραμμὰς ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν μου, ἄλλοτε δὲ πλησίον τοῦ ἐδάφους καριπτάμενόν μου καὶ κελαδοῦν χαρμοσύνως. Ἡ φωνὴ του ἦτο δυνατὴ καὶ διεκρίνετο τῆς τῶν λοιπῶν χελιδόνων, οὕτως ὥστε εὐκόλως ἠδύναντο νὰ τὸ ἀναγνωρίσω καὶ μακρόθεν. Ὅσῳκις ἐπέστρεφον ἐκ τῆς πόλεως, μετὰ διεκρίνετο ἐκ μεγάλης ἀποστάσεως καὶ ἵπτατο πρὸς συνάντησίν μου, ἐκπέμπον συγχρόνως χαρμοσύνους κραυγὰς. Ἐνίοτε ἤμην ἀπησπολημένος μετ' ἄλλας σκέψεις καὶ δὲν ἠσθάνομην τὴν προσπέλασίν του. Τότε παρίπτατο ἐπανελημμένως πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου μέχρις οὗ ἐβεβαίωτο ὅτι τὸ παρετήρησα.

Ἐπὶ τέλους ἀπεμακρύνετο ταχέως ἀπ' ἐμοῦ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς οἰκίας, ἔνθα μετ' ὀλίγον εὐρίσκον αὐτὸ ἐν τῷ δωματίῳ κελαδοῦν καὶ ἐκδηλοῦν παντοιοτρόπως τὴν χαρὰν του. Ὅσῳκις εἶχον ἀσχολίαν τινὰ εἰς τὰ περιχώρα, μετ' ἀνεύρισκεν ἐντὸς ὀλίγου, μοὶ προσελάλει ἡ ἐκαθέζετο ἐπὶ

τινος κλῶνος ἢ πασσάλου πλησίον μου καὶ ἐκελάδει. Πολλὰκις ἐδοκίμαζα νὰ κρυφθῶ ἀπαρτήρητος εἰς πυκνὴν τινὰ λόχμην, ἀλλὰ τὸ εὐφυὲς πτηνὸν μετ' ἀνεκάλυπτεν ἐντὸς ὀλίγου καὶ μοὶ ἐξέφραζε τὴν χαρὰν του. Συχνάκις ἵπτατο ὑψηλὰ ἐν τῷ ἀέρι, ἀλλὰ μόλις ἤκουε τὴν φωνὴν μου, κατήρχετο ἱπτάμενον ἐγγύτατα ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν μου. Ὅσῳκις διηρχόμην διὰ τινος δάσους, μετὰ συνώδευε ἱπτάμενον ὑπεράνω τῶν δένδρων, μόλις δὲ ἐξηρχόμην εἰς ἀραιὸν τι μέρος, ἐξεδήλου τὴν χαρὰν του κελαδοῦν μεγαλοφώνως καὶ περυγίζον πλησίον μου. Κατὰ τὸ θέρος ἐκεῖνο ἠσθάνθησα καὶ ἐμείνα κληνῆρης ἐπὶ τινὰ χρόνον, οὕτως ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ ἀφίνω τὰ παράθυρα ἀνοικτὰ, χάριν ὁμοῦς τῶν χελιδόνων μου ἀφῆκα μικρὸν τι ἀνοιγμα τοῦ ἐνὸς παραθύρου, μετὰ τὸ ὁποῖον τὰ πτηνὰ ἦσαν εὐχαριστημένα. Ἀναρρώσας ἐπεχείρησα ταξιδίον τι εἰς τὰ λουτρά, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐπανελθὼν περὶ τὰ τέλη τοῦ φθινοπώρου, εὐρον τὰς φωλεὰς κενὰς. Αἱ χελιδόνες εἶχον ἡδὴ ἀποδημήσει.

Τὴν ἀνοιξὴν τοῦ ἐπομένου ἔτους, κατὰ τινὰ ὠραίαν πρωῆαν τοῦ Ἀπριλίου, εὐρίσκαμνος εἰς τὸ ὑπαίθριον ἤκουσα ὑψηλὰ ἐν τῷ ἀέρι τὴν φωνὴν τῆς χελιδόνος μου, τὴν πρώτην φωνὴν χελιδόνος κατὰ τὸ ἔαρ τοῦτο. Μετ' ὀλίγον, ὅτε ἤκουσε τὴν ἐδικὴν μου φωνὴν, κατήλθεν ἐκ τοῦ ὕψους κελαδοῦσα εὐφροσύνως καὶ περυγίζουσα περὶ τὴν κεφαλὴν μου. Ἀλλὰ πάντες οἱ συγγενεῖς αὐτῆς εἶχον ἀπολεσθῆ, ὡς παρετήρησα περὶ τὴν ἐσπέραν, ὅτε ἡ χελιδὼν εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνά μου ὅπως ἀναπαυθῆ καὶ ἐμείνε μόνη κατ' ὄλην τὴν νύκτα. Ἀπειράριθμοι χελιδόνες συλλαμβάνονται κατὰ τὸ ταξιδίον των διὰ τῆς μεσημβρινῆς Εὐρώπης, ἰδίᾳ παρὰ τὰς ὄχθας λιμναζόντων ὑδάτων, καὶ τρώγονται κατ' ἔτος ὡς ἐξάρτερον ἔδεσμα. Ἐν γένει κατὰ τὸ ἔαρ ἐκεῖνο ἐπέστρεψαν ὀλίγισται χελιδόνες. Ἐκ τῆς αὐλῆς μου εἶχον ἀποδημήσει κατὰ τὸ φθινόπωρον ὑπὲρ τὰς τεσσαράκοντα, καὶ ἐπέστρεψαν τὴν ἀνοιξὴν μόνον πέντε. Ἡ ἰδικὴ μου χελιδὼν προσεπάθησεν ἐπανελημμένως νὰ φέρῃ εἰς τὸ δωμάτιον ξέναν θηλείαν χελιδόνα, ἀλλ' ἐκ τούτων ἄλλαι μὲν ἐφοβούντο νὰ εἰσελθῶσιν, ἄλλαι δὲ εἰσπρῶχον μὲν εὐχερῶς νὰ μείνωσιν. Ὡς ἐκ τούτου ἔμεινε τὸ προσφιλές μοι πτηνὸν ὀλόκληρον τὸ θέρος ἐκεῖνο μεμονωμένον παρ' ἐμοῦ καὶ ἐντελῶς εἰς ἐμὲ ἀφωσιωμένον. Ἐσπέραν τινὰ εἰσελθὼν εἰς τὸν κοιτῶνά μου ἤρχισε νὰ κελαδῆ μετ' ἐκτάκτου ζωηρότητος. Ἐξέλαβον τὸ ἄσμα του ὡς ἀποχαιρετισμὸν καὶ δὲν ἠπατήθη, διότι πράγματι τὴν ἐπομένην πρωῆαν πᾶσαι αἱ χελιδόνες τῶν περιχώρων, καὶ μετ' αὐτῶν ἡ ἰδικὴ μου, ἐγένοντο ἀφαντοί.

Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ ἔτους 1844, μετὰ τῶν πρώτων χελιδόνων τοῦ ἔαρος τούτου, ἐπανῆλθε καὶ ἡ ἰδικὴ μου ἐκ τῆς μακρᾶς αὐτῆς ἀποδημίας καὶ περυγίζουσα παρὰ τὸ κεκλεισμένον παράθυρον τοῦ κοιτῶνός μου ἐζήτηε εἰσοδὸν ἀνοικθέντος τοῦ παραθύρου εἰσῆλθὼν ἐκδηλοῦσα ὡς συνήθως τὴν χαρὰν τῆς ὅτι μετ' ἐπανέβρε. Τὴν φορὰν ταύτην εὐρίσκατο ἐν τῇ πλήρει αὐτῆς ὠραιότητι· τὰ πτερά τῆς ἐστίλιστο ἐν τῇ πλήρει αὐτῆς ὠραιότητι, κατὰ τὴν ἐπιπέδωσιν· εἶχε μακροτάτην διχαλωτὴν οὐρὰν, ἡ δὲ φωνὴ τῆς ἦτο ἠχηροτέρα καὶ καθαρωτέρα. Εἶχεν ἐπιστρέψῃ μετ' ἐνὸς μόνου ἄλλου ζεύγους χελιδόνων τῆς αὐλῆς μου, ἡδὴ δὲ ἀνεφύη σφοδροτάτη διαμάχη μεταξὺ τῶν δύο ἀρρένων περὶ τῆς θηλείας. Ἡμερᾶν τινὰ ἀπεζήτησα καὶ τὰς τρεῖς ὁμοῦ, ἡ δὲ ἰδικὴ μου ἔμεινε καὶ τὴν νύκτα ἔξω, οὕτως ὥστε ἐφοβούμην δυστύχημά τι. Τὴν τρίτην ὁμοῦς ἡμερᾶν ἐπανῆλθον καὶ αἱ τρεῖς, φέρουσαι ἀκόμη ἐν ζεύγους χελιδόνων, τὸ ὁποῖον διὰ

ζωηροτάτων κινήσεων και κελαδημάτων προσεπάθουν να εισαγάγων εις τὸ δωμάτιον. Πρὸ πάντων ἡ ἰδική μου προσεπάθει παντοιοτρόπως νὰ εισαγάγῃ τὴν θήλειαν χελιδόνα εἰς τὸ οἰκητήριόν της. Ἀπὴν ἄλλω προὔτιμησε τὸν σταῦλον καὶ ἐγκαθιδρύθη εἰς τινὰ ἐκεῖ εὐρισκομένην φωλεάν. Ἡ ἰδική μου χελιδὼν ἐπέμενε νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν θήλειαν εἰς τὸ δωμάτιον, ἀφοῦ ἄλλω πᾶσαι αὐτῆς αἱ προσπάθειαι ἔμειναν ἀκαρποί, ἠναγκάσθη νὰ μετακινήσῃ καὶ αὐτὴ εἰς τὸν σταῦλον. Ἐνταῦθα ἄλλω ἔμεινε, μέχρις οὗ ἡ θήλεια ἐκαθέζετο ἐπὶ τῶν ὠν της, εἶτα δὲ ἐπανήρχετο πρὸς ἐμέ. Καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν δὲ δὲν παρέλειπε νὰ μὲ ἐπισκέπτεται ἀπὸ

καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ νὰ μοι κελαδῇ τὰ ἄσματά της. Ἡμέραν τινὰ ἔμεινε ἡ χελιδὼν μου ὄλην τὴν νύκτα παρ' ἐμοί, τὴν δὲ ἐπομένην ἡμέραν ἔφερεν ὄλην τὴν οἰκογένειαν εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἐκελάδει ἀκαταπαύστως καὶ ζωηρῶς. Ἀρέσως ἐνόησα τὴν ἐννοίαν τοῦ ἄσματος της, καὶ κατελήφθην ὑπὸ θλιβεροῦ τινος προαισθήματος. Ὅστις ἀγαπᾷ, φοβεῖται, ἐγὼ δὲ προσηθάνομην ὅτι δὲν θὰ ἐπκνέβλεπον πλέον τὸ ἀγαπητὸν πτηνόν, ἔπερ ἤδη μὲ ἀπεχαιρέτιζεν.

Τὸ ἔαρ ἐπανέκαμψε καὶ μετ' αὐτοῦ αἱ χελιδόνες. Ἄλλ' ἐγὼ εἰς μάτην ἐνέτεινον τὰ ὄτα, μήπως ἀκούσω τὴν γνωστὴν φωνὴν τῆς ἰδικῆς μου χελιδόνος.

Ἡ ΑΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΑΕΡΟΝΑΥΤΟΥ.

Δὲν ἀπαιτεῖται μεγάλη φανταστική δύναμις, ὅπως φαντασθῇ τις τὰ αἰσθήματα ὑφ' ὧν κατέχεται ἐκεῖνος, ὅστις ἐν τῇ λέμβῳ τοῦ ἀεροστάτου εὐρισκόμενος ἐν ἀπελπιστικῇ ἐρημίᾳ, εἰς καταπληκτικὰ ὕψη αἰωρούμενος, ὑπὸ ἰσχυροῦ ἀνέμου ὀρηκτικῶς φερόμενος ἀνέρχεται διηλεκτικῶς εἰς ὄλον ἐν μεγαλύτερα ὕψη.

Μόλις εἶχεν ἀποχαιρέτησεν τοὺς φίλους τοῦ ἀεροναυτῆς κύριος Λουδοβίκος, ὅτε τὸ ἀεροστάτον τοῦ „ἡ πριγκίπισσα Γουλιελμίννα“ ὡς ἀστραπὴ ταχὺ ἀνυψώθη εἰς τοὺς αἰθέρας. Ὁ νεφελοπόρος ἐπηύξησε τὴν ταχύτητα τοῦ ἀεροστάτου, καταρρίψας ἀπὸ τῆς λέμβου βαρὺν τινὰ σάκκον ἄμμου. Μετ' οὗ πολὺ ἐγένετο ἀφαντος εἰς τὰ ὄμματα τῶν θεατῶν.

... Ἡδὴ ἡ γῆ καὶ πάντα τὰ ἐπ' αὐτῆς φαίνονται εἰς τὸν αἰθεροπόρον ὡς ἄψυχος, νεκρὸς ὄγκος. Τὸ ὑψόμετρον δεικνύει ἤδη ἐν τῇ λέμβῳ 300 μέτρα καὶ τὸ ἀεροστάτον ἐξακολουθεῖ νὰ ἀναβαίνει εἰς αἰετοπερὶ μείζονα ὕψη. Ἐπὶ τέλους καὶ αὐτὸς ὁ παράτολμος ἀεροναυτῆς εὐρίσκει τὸ ὕψος καταπληκτικῶς μέγα καὶ ἀρπάζει τὸ ἀπὸ τοῦ ἀεροστάτου κρεμάμενον σχοινίον ὅπως διενεργήσῃ τὴν κατάβασιν.

Ἐλκει τὸ σχοινίον μὲ ὄλην τὴν δύναμιν, ἀλλ' εἰς μάτην. Ὁ ἀεροναυτῆς γίνεται κάτωχρος, τὸ αἷμά του παγώνει ἐκ τοῦ φόβου, καὶ αἱ χεῖρές του ἀφίνουσαι τὸ σχοινίον καταπίπτουσι τρέμουσαι. Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς οἱ ὀφθαλμοὶ του ἀκίνητοι ἀτενίζουσι τὸν πυθμένα τῆς μικρᾶς λέμβου, ἥτις τὸν βαστάζει, ἀλλ' αἰφνης ἡ ὄρμη τῆς ζωῆς ἐπανερχεται καὶ τὸ ἐνστικτὸν τῆς αὐτοσυντηρήσεως παρέχει αὐτῷ νέας δυνάμεις. Ἀρπάζει ὡς κινούμενος τὸ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ταλαντευόμενον σχοινίον καὶ κρεμάται ἀπ' αὐτοῦ μὲ ὄλον τὸ βάρος τοῦ σώματός του. Τρίζων τοὺς ὀδόντας προσπαθεῖ δι' ἰσχυρᾶς ὀλκῆς νὰ τὸ καταβιάσῃ, ἐνῶ ἀπελπισμοῦ ἀρὰ ἐξέρχονται τῶν πελιδνῶν χειλέων του. Εἰς μάτην! Θρόμβοι ψυχροῦ ἰδρώτος καταρρέουσιν ἀπὸ τοῦ μετώπου καὶ τῶν κατώρων παρεῶν του, ὁ λαμῶς του συσφιγγεται, καὶ τὰ εὐρεὰ στέρνα του ὀγκοῦνται καὶ καταπίπτουσι ὑπὸ τοῦ ἀσθματος καὶ τῆς ἀγωνίας. Ἀποβάλλων ἐπὶ τέλους πᾶσαν ἐλπίδα σωτηρίας ἀφίνει τὸ σχοινίον καὶ ἀτενίζει ἀπὸ τῆς λέμβου πρὸς τὰ κάτω. Τὸ ἀπέραντον βάθος τρομάζει τὸν δυστυχῆ, ὅστις ἀποσύρει μετὰ φρικτῆς τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς λέμβου καὶ κρατεῖται στερεῶς, ὅπως μὴ καταπέσῃ λιποψυχῶν.

Τοιοτοτρόπως, ἐρειδόμενος ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῆς λέμβου καὶ κρατούμενος μὲ ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας σπασμαδικῶς, ἀτενίζει μὲ εὐρέως ἠνεωγμένους καὶ προσέχοντας ὀφθαλμοὺς τὸν ἀπέραντον χῶρον, ὅστις ἐκτείνεται πανταχόθεν ἀνευ

ὄριον πέριξ αὐτοῦ, καὶ βραδείως ὑπαισθέρχεται ἐν αὐτῷ ἡ συναισθησις, ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον σωτηρία. Αἱ δυνάμεις του ἐλείπουσιν, ἡ ἀναισθησία καταλαμβάνει αὐτόν, οἱ ὀφθαλμοὶ του κλείονται, τὰ μέλη του τρέμουσι, βίγος θανάτου καλύπτει αὐτόν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, αἱ χεῖρές του χαλαροῦνται καὶ ὁ δυστυχῆς πίπτει ἀναισθητος εἰς τὸν πυθμένα τῆς λέμβου.

Τὸ ἀεροστάτον ἀναβαίνει πάντοτε ὕψηλότερα!

Μετ' ὀλίγας στιγμὰς ὁ ἀεροναυτῆς ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς. Ὁσμη ἀερίου πληροῖ τὴν λέμβον. Μία ἐκ τῶν συμπαρηλθθεισῶν περιστρωτῶν ἀποδύνησκει ἐξ ἀσφυξίας ἐν τῷ κυβωτίῳ, ἐν ᾧ κρατεῖται αἰχμαλώτος. Ὁ ἀεροναυτῆς λαμβάνει νέον, ἀπελπιστικὸν θάρρος. Καταβαλὼν ὅλας τὰς δυνάμεις ἐγείρεται καὶ προβάλλει τὴν κεφαλὴν ἐκτὸς τοῦ πλοιαρίου. Τοιοτοτρόπως κρέμαται, μᾶλλον νεκρὸς ἢ ζῶν, ἐπὶ τινὰς στιγμὰς μέχρις οὗ ὁ δροσερὸς ἀἴρ ἀπέδωκεν αὐτῷ τὴν δύναμιν τῶν αἰσθήσεων. Τὸ μεταξωτὸν ὕφασμα τοῦ ἀεροστάτου εἶνε τεταμένον ὡς κελυφὸς ὠοῦ.

Τὰ λεπτότατα στρώματα τοῦ ἀέρος δὲν παρέχουσι πλέον ἀρκούσαν ἀντίστασιν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν πίεσιν τοῦ ἀερίου, ὅπερ ἐκτείνεται ἤδη ἰσχυρῶς. Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν αὐξάνει ἡ ταχύτης, μετ' ἧς τὸ ἀεροστάτον ἀναβαίνει. Ὁ ἀηλιτισμένος ἀεροναυτῆς ἐνδυμεῖται ἤδη μετ' ἐκτάκτου ζωηρότητος τὴν σύζυγον, τὰ τέκνα, τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους, ὅτινες περιμένουσι τὴν ἐπιστροφὴν του. Δάκρυα μιγνύονται μὲ τὸν ἰδρῶτα, τὸν καταρρέοντα ἀπὸ τοῦ προσώπου του. Μὲ διπλάσιαν δύναμιν ἐγείρεται ἐν αὐτῷ ἐκ νέου ἡ ὄρμη τῆς ζωῆς.

Δράττεται καὶ πάλιν τοῦ σχοινίου καὶ „βοήθεια! βοήθεια!“ ἤχοῦσιν οἱ αἰθέριοι χῶροι. Ἐντρομος ἀφίνει τὸ σχοινίον καὶ στρέφει πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ βλέμμα. Ἐνόμισεν ὅτι ἄλλος τις εἶχε φωνάξῃ πρὸς βοήθειαν, τὸσον πολὺ μετέβαλεν ὁ φόβος τὴν φωνὴν του, ὅστε δὲν τὴν ἀναγνωρίζει πλέον. „Βοήθεια! βοήθεια!“ φωνάζει καὶ πάλιν μὲ φρικαλέας κραυγὰς, ἀλλὰ μόνον ἡ ἡχὴ τῶν νεφελῶν τῷ ἀποκρίνεται μὲ τὰς ἰδίας του λέξεις — καὶ ὄλον ἐν ὕψηλότερα ἀναβαίνει τὸ ἀεροστάτον.

Ἰπολογίζει καθ' ἑαυτόν, πόσος χρόνος εἰσέτι θὰ παρέλθῃ μέχρις οὗ διαρραγῇ τὸ ἀεροστάτον, καὶ εἶτα λαμβάνει ἀνὰ χεῖρας τὸ ρεβύλβερὸν του, ὅπως περατώσῃ τὴν ἀγωνίαν του. Στρέφει καὶ πάλιν τὸ βλέμμα πρὸς τὰ κάτω καὶ διακρίνων μόλις εἰς τὸ ἀχανές τὴν γῆν, ἐφ' ἧς κατέλιπε πᾶν, δὲν εἶχε προσφιλῆ καὶ ἀγαπητὸν, ἀρχίζει νὰ κλαίῃ ὁ δυστυχῆς ὡς μικρὸν παιδίον. Ἐκπέμπει κραυγὰς ὀδύνης, τύπτει

ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ ΦΙΛΙΑ.

Δύο καὶ κόνικλος ἐν τῇ ζωολογικῇ κήπῳ ἐν Βερολίῳ.

Κατὰ φύσιν ἰχθυογραφία τοῦ H. Leutemann.

την κεφαλήν με τὰς πωγμάς καὶ ἀποσπᾶ τὰς τρίχας ὑπὸ ἀπελπισίας.

Καταρᾶται τὴν τύχην του καὶ πᾶν ὅτι παρεκίνησεν αὐτὸν νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ὀλεθρίαν ταύτην ἀνάβασιν. Ἀρπάζει καὶ πάλιν με τρέμουσαν χεῖρα τὸ πολύκροτον πιστόλιον καὶ ἐξοικειούται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν σκέψιν, ὅτι εἶνε καλῆτερον νὰ μὴ περιμεῖνῃ τὴν φρικώδη στιγμὴν, καθ' ἣν διαρραγέντος τοῦ ἀεροστάτου θὰ κατακρημνισθῆ εἰς τὸ ἀχανές, ἀλλὰ νὰ ἐπιταχύνῃ τὸν θάνατον διὰ τοῦ πυροβόλου. Ἡ χεῖρ, ἥτις κρατεῖ σπαστικῶς τὸ ὄπλον, σφίγγεται στερεώτερον, τὸ βλέμμα δὲν εἶνε πλέον ἀτενές, τὰ χεῖλη συγκλείονται ἰσχυρῶς· αἰφνης ἀναμνησκαται ὅτι πρό τιτων ὄρων· πρὶν ἢ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀνάβασιν, εἶχεν ἐξομολογηθῆ καὶ ὁ ἀνατεταμένος ἤδη βραχίον του καταπίπτει αὐθις. Γονυπετεῖ καὶ προσεύχεται.

Ἐποία ἀνακούφισις! Δύναται ἤδη νὰ σκεφθῆ διαυγέστερον, καὶ τώρα ἡ πρώτη του φροντίς εἶνε νὰ εὕρῃ μέσον ἕως γνωστοποίησῃ εἰς τοὺς συγγενεῖς του τὸ φοβερὸν δυστύχημα. Λαμβάνει τὸ κιβώτιον, ἐν ᾧ κεῖται ἡ νεκρὰ περιστερά, καὶ γράφει ἐπὶ τῆς σακίδος με ὄλην του τὴν δύναμιν: „Τὸ ἀεροστάτον ἀναβαίνει διηλεκτικῶς, δὲν δύναμαι νὰ καταβῶ ὀπίσω, διότι εἶνε λάθος εἰς τὸν κενωτήρα. Ἔχετε ὅλοι ὑγίαν.“ Ἀφοῦ ἐξεπλήρωσε τὸ τελευταῖον τοῦτο καθήκον, παρατηρεῖ περίξ του ἐν ψυχικῇ ἡρεμίᾳ, καὶ ἐντὸς ὀλίγων δευτερολέπτων, ἀντιπαρέρχονται πρὸ τοῦ πνεύματός του πᾶσαι αἱ χαρὰ καὶ πᾶσαι αἱ λύπαι τοῦ παρελθόντος βίου του. Ἡ σύζυγός του, τὰ τέκνα του, οἱ καλοὶ τοῦ φίλοι, ἐνὸς ἐκάστου ἢ εἰκὼν παρουσιάζεται ζωηρὰ εἰς τὸ πνεῦμά του καὶ αὐτοὶ οἱ πρὸ

πολλοῦ ἀποθανόντες, οἱ φίλοι τῆς νεότητός του, περὶ τῶν ὁποίων ἐπὶ πολλὰ ἔτη δὲν εἶχε σκεφθῆ καθόλου, παρίστανται κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τοῦ θανάτου ζωντανοὶ πρὸ τῶν ὀμμάτων αὐτοῦ. Τὴν ἰδίαν του μορφήν, ὅπως ἦτο ἐν τῇ παιδικῇ του ἡλικίᾳ, ἀναπαριστᾷ ζωηρὰ ἐν τῇ φαντασίᾳ του καὶ τὰ μᾶλλον ἀσήμεντα καὶ ἐποικνωδῆ περιστατικὰ ἐκ τοῦ εὐδαίμονος μαθητικοῦ του βίου παρουσιάζονται εἰς τὴν μνήμην του ὡς ἂν εἶ ἦσαν πρόσφατα. Ἡ εἰκὼν αὐτῆ ἀφανίζεται καὶ βλέπει ἑαυτὸν νεανίαν ὄντα, εἶτα ἄνδρα, εἶτα πατέρα καὶ τέλος — ἀεροναύτην. Μετὰ ῥίγους καὶ φρίκης ἐπανέρχεται εἰς τὴν σκοτεινὴν πραγματικότητά.

Ὁ ἄνεμος ἔγεινε σφοδρότερος, τὸ σῶμα τοῦ ἀεροστάτου σείεται τῆδε κακίᾳ, τὸ κρεμάμενον σχοινίον ταλαντευόμενον τύπτει τὸ πρόσωπον τοῦ δυστυχικοῦ ἀεροναύτου. Ἀκουστικῶς ἐκτείνει τὴν χεῖρα πρὸς τὸ σχοινίον, το ἀρπάζει καὶ με ἀνατεταμένην τὴν χεῖρα κρατεῖται ἀπ' αὐτοῦ προσπαθῶν νὰ ἐγερθῆ, διότι τὰ τρέμοντα γόνατά του δὲν δύνανται νὰ τὸν βαστάσωσιν ὄρθιον. Αἰφνης ἡ χεῖρ του κατέρχεται μετὰ τοῦ σχοινίου καὶ τὸ ἐν τῷ ἀεροστάτῳ ἐπίβλημα ἀναπετάσσεται. Τὸ σχοινίον εἶχε περιπλεγθῆ κατὰ σύμπτωσιν εἰς τὰς ταινίας τοῦ ἀεροστάτου καὶ ἤδη ὁ ἄνεμος ἐπανεφέρην αὐτὸ εἰς τὴν κανονικὴν του θέσιν. Μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος κατέρχεται ἤδη τὸ ἀεροστάτον βοῖζοῦν διὰ τοῦ ἀέρος, ὁ ἀεροναύτης καταπίπτει ἐπὶ τοῦ πυθμένου τῆς λέμβου, τῆς σιωπηλῆς μάρτυρος τῆς ἀγωνίας του, καὶ οὐδέποτε ἐπιθυρήσῃ εὐχαιρῆστέριον προσευχὴ πρὸς τὸν Ὑψιστὸν ἢ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, 3000 μέτρα ὑπεράνω τῆς γῆς. (Ἐκ τοῦ Ὀλλανδικοῦ.)

Ο ΔΑΙΜΩΝ.

Διήγημα ὑπὸ **I. I. ΚΡΑΣΣΕΒΣΚΥ.**
(συνέχεια.)

— „Ἰμεῖς νομίζετε, ὅτι ἡ ποίησις τῆς μεγαλοφυΐας δὲν ἐκπηγάξει ἐκ τοῦ ὑπὸ τῆς σκέψεως καὶ τῆς κρίσεως ὀριζομένου καὶ χαλιναγωγουμένου ἐνθουσιασμοῦ, ἀλλ' ὅτι ἀντλείται ἐκ τῆς ἐμπνεύσεως, ὅπως οἱ λόγοι ἐξέρχονται ἐκ τοῦ στόματος τῶν διὰ τοῦ μαγνητισμοῦ ἀπονεαρκομένων, ὅτινες ἀφπνισθέντες ἀγνοοῦσι παντελῶς τὰ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων λεχθέντα. Ὑπάρχουσι βεβαίως στιγμῆαι τοιοῦτου ἐνθουσιασμοῦ ἀσυνειδήτου, οὐχ ἦττον ὅμως οὐδεμία μεγαλοφυΐα ἐν τῇ ποίησει, οὐδὲν ἀθάνατον ἔργον δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ σκέψεως, ἄνευ κρίσεως, ἄνευ λογικῆς ἐργασίας. . . Ὁ ποιητὴς“; ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀδριανός, „πρέπει νὰ θεραπεύηται, νὰ καλλιεργῆται, νὰ ποτίζηται, νὰ μεταφυτεύηται ἐν ἀνάγκῃ εἰς γονιμώτερον ἔδαφος, νὰ λαμβάνῃ θάλπος καὶ δρόσον, ὅπως ἀνθὶ καὶ θάλλῃ καὶ ἀποφέρῃ καρποῦς. . .“

Ὁ Σενούτας κατένευσεν.

„Ὑπάρχουσι βεβαίως πολλοὶ ἀνάπηροι ποιηταί, σακατεμένα πνεύματα, διεστραμμένα μεγαλοφυΐαι, καραβοτοσασιμένα ἐμπνεύσεις ἐπὶ τοῦ κοπρῶνος μεταξὺ τῶν σκυβάλων τῆς ἀνθρωπότητος. Διὰ τοῦτο ἐγὼ ἐκρίνα ἀναγκαῖον νὰ καλλιεργήσω ἐν ἑμαυτῷ τὸ πνεῦμα καὶ νὰ θυσιάσω χάριν αὐτοῦ τὰ πάντα“, προσέθηκεν ὁ Ἀδριανός.

Ὁ Μαριάνος ὑπεκλίθη μετὰ σεβασμοῦ, χωρὶς νὰ εἴπῃ οὐδὲ λέξιν ἤρχισεν ὅμως μετὰ μακρᾶν τινα ὑπ' οὐδενὸς διακοπέσαν σιωπῆν, ἐνῶ ὁ Ἀδριανός συνάγων τρόπον τινὰ τὰς ἰδέας του περιεπάτει μετὰ ζωηρότητος ἐπὶ τοῦ ἐξώστου:

— „Παραδεχόμεθα ὅλ' αὐτὰ, βλέπομεν τὰς θυσίας, ἐκτιμῶμεν αὐτὰς προσηκόντως, ἀλλ' εἰπέ μας τοῦλάχιστον μίαν λέξιν ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων, εἰπέ μας μίαν συλλαβὴν ἐκ τοῦ ποιήματος!“

— „Ἐκ τοῦ ποιήματος“, ἀνεφώνησεν ὁ Ἀδριανός ἐντρομος. „Γνωρίζεις καλῶς, ὅτι τὸ ποίημα δὲν ὑφίσταται. Ἰσως δὲν θὰ λάβῃ ποτὲ ὑπάρξιν. Ἄτελές πρᾶγμα ἐγὼ δὲν παραδίδω εἰς τὸν κόσμον. Ἐάν μίαν μόνῃ ὠδῇ λείψῃ ὁ δὲ βίος δὲν ἐξαρκέσῃ, τὸ καιῶ. Σακάτικο παιδί δὲν θέλω νὰ ἀφήσω εἰς τὸν κόσμον. Τὸ ποίημα δὲν εἶνε ἰδική μου ἰδιοκτησία, ἀλλ' ἀνήκει εἰς τὸ αἰώνιον τῆς ἀνθρωπότητος πνεῦμα, ἐξ οὗ ἐνεπνεύσθη. Τί θὰ εἶνε ἰδικόν μου ἐν αὐτῷ, ἀγνοῶ. Πᾶν ὅτι ἐν τῷ πνεύματί μου ζῆ καὶ κινεῖται εἶναι ἡ ἐργασία τῶν αἰώνων, ἡ κληρονομία ἀπειραριθμῶν γενεῶν. Μετὰ φόβου καὶ ἀδημονίας ὁμολογῶ ὅτι εἰς τὸν ἐμπιστευθέντα μοι θεοσαυρὸν μόνις καὶ μετὰ δυσχερείας δύναμαι νὰ προσθέσω ἐλάχιστόν τινα κόκκον κόνεως. Αἱ φράσεις, αἱ ἔννοιαι, αἱ ἰδέαι, οἱ τύποι, τὰ πάντα εἶναι παλαιά, ὑπὸ ἀρχαιοτέρων γενεῶν ἡμῖν παραδεδομένα. Μετὰ τὰ χρυσὰ ταῦτα ῥάκη μυριάδων ἐτῶν ἀνέλαβον τὸ καθήκον νὰ συναρμολογήσω τι νέον. . . Ἄλλ' ὑπάρχει τι νέον ὑπὸ τὸν ἥλιον; Πρέπει νὰ ὑποβάλλω τὸ πνεῦμά μου καὶ τὴν ψυχὴν μου εἰς τὰς σκληροτέρας βασάνους, ὅπως δημιουργήσω τρόπον τινὰ νέον τι. . . Ὁ βίος δὲν ἐξαρκεῖ πρὸς τοῦτο. Πρέπει νὰ ἀκροάσαι αἰῶνα ὄλον, νὰ θεωρῆς τὸ μέλλον, νὰ μὴ ὀλιγορῆς τοῦ παρελθόν-

τος. . . Τέλος συλλαμβάνεις ἰδέαν τινά! ἀλλὰ τί ἐμποδίζει τὴν ἰδέαν ταύτην τοῦ νὰ λάβῃ σάρκα καὶ ὄστᾳ; Ὄλον δὴποτε μηδαμινὸν καὶ ἐλάχιστον πρᾶγμα! . . . Τὸ σχῆμα, τὸ χεῖρ, ὁ ἦχος, ἡ φωνή, τὴν ὁποίαν θὰ ἐμφυσήσῃς εἰς τὸ δημιούργημά σου. . . ποῦ νὰ εὕρῃς ὄλ' αὐτὰ!“

„Πρὸς τί λοιπὸν χρησιμεύουσιν ἡ ἐμπνευσις καὶ ἡ μεγαλοφυΐα;“ ἠρώτησεν ὁ Μαριάνος.

„Ἡ μεγαλοφυΐα καὶ ὁ ἐνθουσιασμός“ ἀνεφώνησεν ὁ Ἀδριανός, „δὲν φύονται οὔτε εἰς τὴν ἄμμοον οὔτε εἰς τὰ ἔλη; ἀποκτώνται δι' ἀγῶνων, ὅταν δὲ ἀποκτηθῶσι πρέπει νὰ κρατῶνται καὶ νὰ ἀναγκάζονται πρὸς αὔξησιν.“

Ὁ καθηγητὴς ἐσιώπη καὶ ἠκροᾶτο μετὰ προσοχῆς.

— „Ἐπίτρεψόν μοι, παρακαλῶ, μίαν μόνῃν λέξιν, εἴπῃν ὁ κόμης. „Καὶ ἐν παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ θεωρία εἶνε ὀρθοτάτη, ἐν τούτοις ὅμως φοβοῦμαι μήπως ἐν τῇ πράξει ἡ ὑπερμετρος θεραπεία καὶ καλλιέργεια φονεῖ τὸ τρυφερὸν φυτόν. Τίς δύναται νὰ ἐγγυηθῆ, ὅτι ἡ δίαιτα τῆς ψυχῆς ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ παρέχει ἀκριβῶς τὰ ποθούμενα ἀποτελέσματα;“

„Ἀπλούστατος κανὼν“, ἀπήντησεν ὁ Ἀδριανός: „Μόνον ἐκ διαυγοῦς πηγῆς ῥεεῖ διαυγὲς ὡς τὸ κρύσταλλον ὕδωρ. Οὐδὲν πάθος πρέπει νὰ θολῶνῃ τὴν πηγὴν ταύτην. Ὅπως γαῖνη τις μέγας ποιητῆς, πρέπει νὰ εἶνε μέγας ἄνθρωπος.“

— „Ἐρχόμεθα εἰς σφαλερὰς ὁδοὺς!“ ἀνεφώνησεν ὁ Μαριάνος. „Δύναμαι νὰ σοὶ ἀριθμήσω ἑκατοντάδας ποιητῶν, οἱ ὁποῖοι οὐδὲλως εἶναι πρότυπα ἀρετῆς καὶ ψυχικῆς ἀγνείας.“

— „Συμφωνῶ“ ἀπήντησεν ὁ Ἀδριανός, „ἀλλ' ἐάν ἐξετάσῃς βαθύτερον τὰ ἔργα καὶ τὸν βίον αὐτῶν, θὰ πεισθῆς ὅτι οἱ ποιηταὶ οὗτοι θὰ ἦσαν ἑκατοντάκις μεγαλύτεροι, ἐάν αἱ ἀνθρώπινα ἀδυναμίαι δὲν ἀφήρουν αὐτοὺς τὴν δύναμιν καὶ δὲν ἐσκότηζον αὐτῶν τὸ βλέμμα.“

— „Ἔχε οἶκτον, πρὸς Θεοῦ!“ διέκοψεν αὐτὸν ὁ Μαριάνος. „Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ ποίησις ἐκπίπτει εἰς ψυχρὰν ἠθικὴν ἐπιστήμην.“

— „Συγγνώμην!“ ὑπέλαβεν ὁ Ἀδριανός, „ὁ ποιητὴς πρέπει νὰ συναισθάνεται καὶ νὰ συμπάσῃ τὰ πάντα, πρέπει νὰ ζωγραφίσῃ τὸ ἔγκλημα, νὰ συμπαρασῆται ὑπὸ τοῦ πάθους, νὰ εἰσδῇ εἰς τοὺς ἀποκρύφους μυχούς τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας· ἀλλ' ἵνα ἔχῃ τὴν δύναμιν ταύτην, τὸ δῶρον τοῦτο τῆς ὀξυδερκειᾶς καὶ διορατικότητος, πρέπει νὰ ἴσταται ὑπεράνω τοῦ κόσμου, τὸν ὁποῖον διορᾷ ὀλόκληρον.“

— „Ὁ ποιητὴς λοιπὸν πρέπει νὰ εἶνε ἀναχωρητῆς.“ εἶπεν ὁ Μαριάνος, „Ἄλλὰ τί λέγεται σεῖς, κύριε καθηγητά;“ προσέθηκε στραφείς πρὸς τὸν σιωπῶντα.

Ὁ Σενούτας ἐκάθητο παρὰ τῷ τείφῳ, παρατηρῶν μετὰ φαιδρὸν τὸ πρόσωπον καὶ ἀκροώμενος τοὺς διαλεγόμενους· αἱ ἐξενεχθεῖσαι θεωρίαι οὐδαμῶς ἐφαίνοντο προκαλοῦσαι τὸν θαυμασμόν αὐτοῦ.

— „Εἶνε βέβαιον“, εἶπεν ἀταράχως, „ὅτι πάντα, ὅσα ὁ Ἀδριανός ἐξέθηκε μετὰ τὸσαύτης προκαταλήψεως καὶ τοσοῦτον βαθείας πεποιδήσεως, εἶναι ὠραιότατα. Ἐν τούτοις ὅμως ἡ ποίησις εἶνε ἄνθος τὸ ὅποῖον αὐξάνει ποικιλοτρόπως καὶ πολλάκις ἀναφέεται ἐκεῖ, ἐνθα οὐδεὶς τὸ ἔσπευρε.“

— „Διὰ μίαν ὥραν“, ἀπήντησεν ὁ Ἀδριανός μετὰ ζωηρότητος. „Ἡ ἀγρία ποίησις βλαστᾷ ἐπὶ ὑγροῦ καὶ ἐπὶ ξηροῦ ἐδάφους, εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τοὺς λειμῶνας, ἀλλ' ἡ μεγάλη, ἡ γησιὰ ποίησις. . .“

— „Ὀμιλοῦμεν λοιπὸν διὰ τὰ φυτὰ τῶν θερμοκηπίων“, εἶπεν ὁ Μαριάνος γελῶν, „τώρα ἔννοα.“

Ὁ ποιητὴς ἀνετινάχθη ὀλίγον προσβεβλημένος.

— „Δέχομαι τὴν ὀνομασίαν ταύτην“ ἀνεφώνησεν, „ἔστω φυτὸν τῶν θερμοκηπίων, ἀλλ' εἶνε φυτὸν παράγον ἐξαισίον ἄνθος, τοῦ ὁποῖου οἱ κάλυκες κατὰ τὸ μέγεθος, τὸ χρῶμα καὶ τὴν εὐωδίαν ὑπερτεροῦσι μεγάλως τῶν ὑπὸ τῆς φύσεως ὀρμυμανθέντων!“

„Πιστεύω μόνον εἰς τὴν ἀγρίαν, τὴν αὐτομάτως βλαστάνουσαν ποίησιν“, εἶπεν ὁ Μαριάνος, „ἴσως διὰ τὸν λόγον ὅτι οὐδεμίαν γνωρίζω τεχνητὴν ποίησιν, δυναμένην νὰ ἐξισωθῆ πρὸς ἐκείνην. . .“

Ὁ Ἀδριανὸς ἐστρεφε τὸ βλέμμα εἰς μεμακρυσμένα τινὰ δένδρα, εἰς τοὺς κλάδους τῶν ὁποίων εἰσέδουον τρέμουσαι στεναὶ λωρίδες τοῦ σεληναίου φέγγους. Ὁ Σενούτας παρηκολούθει αὐτὸν μετὰ τὰ βλέμματα. Μετὰ τινὰς στιγμῆς, ὅτε πλέον ἡ συζήτησις ἐνομιζέτο περατωθεῖσα, ἐστράφη πάλιν ὁ Ἀδριανὸς πρὸς τοὺς σιωπῶντας, καὶ εἶπε:

— „Δύο ἢ τρία ἄσματα ἐξαισίτου καλλονῆς, ὀλίγα τινὰ ἀποσπάσματα θαυμαστῆς ἁρμονίας, εἰκὼν τις ἀπαστράπτουσα τὰ χρῶματα τῆς ἱρίδος, δύναται εὐχερῶς νὰ ποιηθῶσι μετὰξὺ ἐνὸς ἀηλιτισμένου καὶ ἐτέρου ἐπιζομένου ἔρωτος, ἀλλ' ἐγὼ δὲν θέλω νὰ εἶμαι ποιητῆς ἀποσπασμάτων. . . Ἐρωτᾶτε περὶ τοῦ ποιήματός μου. . . Θὰ εἶνε τὸ μόνον καὶ ἐνιαῖόν μου ποίημα, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἐγγύσω ὄλην μου τὴν ψυχὴν, καὶ διὰ τοῦτο ἔχω ἀνάγκην ὀλοκλήρου τοῦ βίου. . .“

Ὁ Σενούτας ἐβρυθίσθη εἰς σκέψεις.

— „Μεγάλη ἰδέα!“ εἶπεν ἐπὶ τέλους, „εἶθε ἡ τύχη νὰ σοι εἶνε εὐνοϊκῆ, ὅπως τὴν πραγματώσῃς. Φοβοῦμαι μάλιστα καὶ νὰ ἐρωτήσω εἰς ποῖον σημεῖον εὕρισκασαι.“

— „Ὄτ' ἐγὼ δὲν εἰδέω. Ἐνίστε μοι φαίνεται, ὅτι ἐτελείωσα ὀλόκληρον τὸ νῆμα τῶν ἰδεῶν μου, ὅτι ἐψάλα τὰ πάντα, ὅτι εὕρισκω παρὰ τὸ βάραθρον τοῦ μηδενός, ἀλλ' αἰφνης ἀναλαμβάνουσι πάλιν ἀκτίνες, ἐγείρονται φωτεινὰ στήλαι, φεγγαβολοῦσι σεληναῖα φῶτα. . . πᾶν ὅτι ἐδημιούργησα μοι φαίνεται ὡς μηδαμινὴ κόνις!! Τότε ὀπισθοχωρῶ ἐντρομος πρὸ τοῦ ἑαυτοῦ μου“, ἐξηκολούθησε συστρέφων τὰς χεῖρας ὑπὸ ἀπελπισίας, „ὑπάρχουσι στιγμῆαι τρομερᾶς ἀμηχανίας, φοβερᾶς ἀμφιβολίας. Ἐφ' ὅσον αἰσθάνομαι ὅτι ὑπάρχει τι εἰσέτι ἐν τῷ πνεύματί μου δυνάμενον νὰ ἐνσωματωθῆ ἐν τῷ ἄσματι, οὐδέποτε θὰ εὕρω ἡσυχίαν!“

— „Τότε λοιπὸν θέσε ἄλλους ὡς κριτὰς μεταξὺ σοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ σιωφελοῦ ἔργου“ εἶπεν ὁ Μαριάνος.

— „Δὲν ὀφείλῃ τίποτε“ εἶπεν ὁ Ἀδριανὸς μετὰ ψυχρότητος. „Ὑπάρχουσι δύο εἰδῶν κριταί: Οἱ μὲν περιτίπτουσιν εἰς ἔκστασιν καὶ ἀποτυφλοῦνται, οἱ δὲ ἀναζητοῦσι πανταχοῦ κηλίδας καὶ ἐκφύματα, διότι ἡ ἰδέα αὐτῶν φύσις ἐλκύει αὐτοὺς πρὸς τὸ ἀτελές καὶ τὸ δύσμορφον.“

— „Τίς λοιπὸν εἶνε ὁ ὀρθὸς κριτῆς;“ ἠρώτησεν ὁ κόμης.

— „Οἱ ἄνθρωποι, ἡ κοινωνία ἐν γένει“, εἶπεν ὁ Ἀδριανός. „Τώρα ἡ ξένη κρίσις καὶ ἐκτίμησις εἰς οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἠδύνατο νὰ φέρῃ, οὐδὲ ἐγὼ θὰ ὑπεβαλλόμεν εἰς αὐτήν.“

— „Ἔχεις δίκαιον“, ὑπέλαβεν ὁ καθηγητῆς. „Τὸ νὰ ὑποβάλληται τις εἰς τὴν κριτικὴν εἶνε ὡς νὰ παρασκευάζῃ αὐτὸς ἑαυτῷ testimonium paupertatis. Ὅτι δὴποτε δημιουργεῖται, εἶνε ἔργον τῆς ἀνάγκης· εἶτε καλὸν εἶνε εἶτε κακόν, ἐν τούτοις ζῆ. Μεταβαλλόμενον, διαστρεφόμενον καθ' οἰαδήποτε ξένην κρίσιν, γίνεται πτώμα. Ὁ ποιητὴς δύναται νὰ βλέπῃ ὁ ἴδιος καὶ νὰ αἰσθάνεται τὰ ἐλαττώματα τοῦ ποιήματός του· ἐγὼ ὅμως δὲν θεωρῶ αὐτὸν ὡς ποιητὴν, ὅταν εἶνε ἱκανὸς νὰ διορθῶνῃ τὰ ἐλαττώματα ταῦτα, διότι τότε παύει τοῦ νὰ εἶνε αὐτὸς ὁ ἴδιος. Quod scripsi — scripsi! πρέπει νὰ λέγῃ πᾶς ἐνθους ποιητῆς. . .“

— „Μου τὸ πῆρες ἀπὸ τὸ στόμα!“ ἀνεφώνησεν ὁ Ἀδριανὸς περιπτυσσόμενος τὸν καθηγητήν. „Δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἔχη ἄλλως. Φαντασθῆτε τῶρα τὴν τύχην ἑνὸς ἀνθρώπου ὅστις ἐθυσίασεν ὅλην τὴν ζωὴν δι' ἕν ἔργον, δι' ἕν ἰδανικόν, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ἂν τὸ ἔργον τοῦ τοῦτο θὰ βίβῃ εἰς τὴν πυρὰν ἢ θὰ ἀνυψωθῆ ὑπεράνω τῶν νεφελῶν . . . Διὸτι ὑπάρχουσι στιγμαί, καθ' ἃς ἐκπέμπονται ἐξ αὐτοῦ καθαρῶταται φλόγες, ὑπάρχουσιν ὡσαύτως στιγμαί, καθ' ἃς φαίνεται ἡμαυρωμένον καὶ ἄψυχον . . . ἡ ψυχὴ διορᾷ τὸ ὄραϊον καὶ φοβεῖται διὰ τὰ ἐλαττώματα, τὰς ἐλλείψεις, τὰς κακοχίτας . . . Κριτήριον! Πρὸ μικροῦ ὠμιλεῖτε περὶ ἀνθρωπίνων δικαστηρίων! Ἐκδίδουσι πολλάκις παραδόξους ἀποφάσεις· ἐξετάσατε αὐτὰς ἐκ τοῦ σύνεγγυς . . . Ὁ δικαστὴς ἐκοιμήθη ἄσχημα τὴν νύκτα· τὸ πρῶτ' ἤλθεν εἰς ἐριδας πρὸς τὴν σύζυγον του· καθ' ὅδον προσέκρουσε τὸν πῶδα ἐπὶ τινος λίθου· ἐν τῇ ὑγρασίᾳ ἐκρουλογῆθη· εἰσέρχεται εἰς τὸ δικαστήριον· προσάγεται αὐτῷ ὁ ἐνοχός, τοῦ ὁποίου ἡ τύχη ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτοῦ . . . Ἡ κακοῦπνία, αἱ ἐριδες, ὁ λίθος, τὸ κρουλόγημα ἐξακουσῖν ἀναποδράστως ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἐξενεχθησομένης ἀποφάσεως . . . Ὅμοιως παρουσιάζεται τὸ ἔργον τοῦ ποιητοῦ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἀνθρώπων: ἂν οἱ δικασταὶ οὗτοι εἶναι ἐξηρεθισμένοι ὑπὸ τῶν πολιτικῶν παθῶν, ἂν αἱ κεφαλαὶ τῶν εἶναι ἐσκοτισμένα, ἂν αἱ καρδίαι τῶν τεταραγμένα, ἂν ἡ προσοχὴ τῶν ἀπεστραμμένη, ἂν αἱ ψυχαὶ τῶν χαλαρωμένα, ἢ ἀπόφασις θὰ εἶνε μεροληπτικὴ, ἀδικός . . .“

— „Τὸ μέλλον μεταβάλλει αὐτὴν ἀναμφιβόλως, ἂν τὸ ἔργον εἶναι ἀξιόλογον“, ἀπήντησεν ὁ καθηγητής. „Ἀναλογισθῆτε τὴν τύχην ἑνὸς τῶν μεγαλητέρων ποιητῶν τοῦ κόσμου, ἂν ὄχι τοῦ μεγίστου πάντων — τοῦ Σαίξπηρου. Ἰπὸ τῶν συγχρόνων του ἐξετιμᾶτο ὡς ἐπιτήδειος ἐπεξεργαστὴς δημηϊδῶν παραδόσεων καὶ μύθων, μετὰ τὸν θάνατόν του ἐλησημονήθη παντελῶς, ἐδέησε δὲ νὰ παρέλθωσιν αἰῶνες, ὅπως ἀναγνωρισθῆ ἡ μεγαλοφυΐα του . . . Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ἀνεγνωρισθῆ, μεθ' ὅλην τὴν κόνιν τῶν αἰῶνων, μεθ' ὅλον τὸν ἐπὶ τοῦ κειμηλίου ἐπικαθίσαντα ἴον, μεθ' ὅλας τὰς παραμορφώσεις τῶν διορθωτῶν καὶ τὰ λάθη τῶν ἀντιγραφῶν . . .“

— „Αὐτὸ εἶνε παρήγορον πράγματι“, ἀπήντησεν ὁ Ἀδριανός, ὅστις οὐδόλως ἐθεώρησεν ἑαυτὸν ὑπερμέτρως ἀνυψωθέντα διὰ τῆς πρὸς τὸν Σαίξπηρον ἀντιπαραθέσεως.

— „Ὁ Σαίξπηρος!“ ἀνεφώνησεν ὁ κόμης, „αὐτὸ πάλιν ὑπὸ ἄλλην τινὰ ἐποψὴν μοῦ ἔρχεται ὡς ἐν τῷ νερῷ ἡ αὐλή. Ἡ ποιητικὴ τοῦ Σαίξπηρου δὲν εἶνε θερμοτραφὴς φυτόν τῶν θερμοκηπίων, δὲν εἶναι μετὰ τὸσαύτης ἐπιμελείας καλλιεργημένη, ὅπως σεῖς ἐπιθυμεῖτε, ἀλλ' ἀνέβλυζεν ἐξ αὐτοῦ ἀσυνειδήτως ὁ ποιητὴς ἐπεξεργάζετο τὰ χρονικά, παρενέβαλλεν εἰς αὐτὰ ὀλοκλήρους σκηνὰς ἐκ τοῦ Πλουτάρχου καὶ μ' ὅλα ταῦτα εἰς τὸ στόμα του ὁ ἀκατέργαστος χαλκός ἐρίνετο χρυσοῦς καθαρῶτατος.“

— „Με συγχωρεῖτε, κύριε κόμης“, εἶπεν ὁ καθηγητής. „Ἐκαστός πρέπει νὰ μετρηθῆ μετὰ τὸ μέτρον τῆς ἐποχῆς του. Εἰς τί συνίσταντο κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἡ θεωρία τῆς τέχνης καὶ τὰ καθαρὰ γνωρίσματα τῆς οὐσίας αὐτῆς; Ὅσα ὁ Σαίξπηρος ἐν τῷ Ἀμλέτῳ καὶ ἐν ἄλλοις αὐτοῦ δράμασι λέγει περὶ τῆς τέχνης, ἀποδεικνύουσι κάλλιστα ὅτι ὁ ποιητὴς ἐκείνος προτρέγων τῆς ἐποχῆς του εἶχεν ὑγιεῖς καὶ σαφεῖς περὶ τῆς τέχνης ἰδέας.“

Ὁ Μαριάνος ὕψωσε σπασμωδικῶς τοὺς ὤμους. Ὁ Ἀδριανὸς βεβηδισμένος εἰς σκέψεις ὅτε μὲν παρουσιάζετο

εἰς τὸν ἐξώστην, ὅτε δὲ ἐκρύπτετο εἰς τὴν σκοτεινοτάτην τοῦ δωματίου γωνίαν, ἦτις διὰ τὸν φόβον τῶν κωνύπων εἶχε μείνῃ ἀφώτιστος.

„Ἄλλ' εἰπέ μοι, σὲ παρακαλῶ, προσφιλέστατε Ἀδριανέ“, ἤρχισε πάλιν ὁ καθηγητὴς στρεφόμενος πρὸς τὸν ποιητήν, „εἰπέ μοι τι τέλος πάντων ἐκ τοῦ ποιήματός σου. Σοὶ δίδω τὸν λόγον μου ὅτι οὐδὲν εἰς οὐδένα θὰ ἀνακοινώσω, ἀλλ' ὅ,τι ἀκούσω, θὰ τὸ κρητῆσω μυστικόν.“

— „Καὶ ἐγὼ δίδω περὶ τούτου τὴν ἱερωτάτην διαβεβαίωσιν“, προσέθηκεν ὁ Μαριάνος.

Ὁ ποιητὴς ἴστατο εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ ἐξώστου καὶ παρετήρει σιωπηλὸς τὰ δένδρα.

— „Φίλοι μου!“ εἶπεν ἐπὶ τέλους, „Ἐννοεῖτε καλῶς, ὅτι ὁ ἀνθρώπος δύναται νὰ ἔχη αἰσθήματα, ἀγία, δάκρυα, ψυχικὰ συγκινήσεις, περὶ τῶν ὁποίων εἰς οὐδένα δύναται νὰ ὀμιλήσῃ διότι θεωρεῖ ὡς ἀνοσιούργημα νὰ τὰ ἀποκαλύψῃ εἰς βεβήλους ὀφθαλμούς. Μισῶ καὶ βδελύσσομαι ἐκείνους, οἵτινες μετὰ κτηνώδους ἀφελείας, μετ' ἀηδοῦς κυνισμοῦ ἐξομολογοῦνται τὸν ἔρωτά των. — Τὸ ποιητὴ μου εἶνε ὁ ἰδανικός μου ἔρωτος, τὸ τιμαφέστατον μυστικὸν τῆς καρδίας μου, καὶ σεῖς ἀπαιτεῖτε νὰ τὸ ἀπογομνῶσω πρὸ τῶν ὀμμάτων ὑμῶν μετὰ τῆς ψυχρᾶς ἀδιαφορίας τοῦ ἀνατόμου!“

Ὁ καθηγητὴς ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἔμεινε σιωπηλός. — „Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται πραγματικῶς“, ἐξηκολούθησε μετὰ τινὰ στιγμὴν ὁ ποιητὴς, „ἰδιαιτέρα τις ψυχικὴ διάθεσις. Ἄλλ' ἡ διάθεσις αὕτη οὔτε διὰ παρακλήσεων ἐπέρχεται οὔτε διὰ προσταγῶν, ἀλλ' αὐτομάτως . . . Συγγνώμην . . .“

Ὁ κόμης ὁμως δὲν ἤθελε νὰ ὑποχωρήσῃ τόσον εὐκόλως, καὶ προσέθηκε μοχθηρῶς:

— „Ἡμεῖς οἱ ἀμύητοι εἴμεθα ἀνάξιοι . . . Τοιαύτης ἀποκαλύψεως πρέπει νὰ γείνη τις ἀξίος.“

— „Δὲν εἶνε σήμερον διατεθειμένος πρὸς τοῦτο“, ἐπιθύρησεν ὁ Σενούτας.

„Ἀπαῖσαι, σεβαστέ μοι διδάσκαλε“, ἀνεφώνησεν ὁ Ἀδριανός. „Ἄπ' ἐναντίας δὲν ἐνθυμοῦμαι ποτὲ εἰς τὸν βίον μου νὰ ὑπῆρξα τοσοῦτον διατεθειμένος εἰς ἐμπιστευτικὰς ἐξομολογήσεις καὶ ἐκχύσεις, ὅσον σήμερον. Καὶ ἡ εὐδιαθεσία μου αὕτη εἶνε λίαν εὐεξήγητος. Διότι αὕτη εἶνε ἀξιωματικὸν εὐτυχίας, ἐξαιρετικὴ ἡμέρα τοῦ βίου μου, ἡμέρα τῶν θαυμάτων! Τὸ πρῶτ' ἐμφανίζεται ὁ Μαριάνος, καθ' ὅδον συναντῶ τὸν ἀρχαῖον μου διδάσκαλον . . .“

— „Μὴ λησμονήσης, σὲ παρακαλῶ, νὰ προσθέσης καὶ τὴν Ἀγγλίδα“, παρετήρησεν ὁ Μαριάνος.

„Ἐὐχαριστῶς. Τοσοῦτον θελητικὴ συνάντησις εἶνε ἀξία νὰ μνημονευθῆ μετὰ τῶν θαυμάτων τῆς ἡμέρας ταύτης. Ἀμφότεροι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν δὲν με ἐπανέιδετε, καὶ ἐπομένως ἀδυνατεῖτε νὰ ἐκτιμήσητε ὀρθῶς τὴν ἀπὸ τῆς χθδὲς ἐπελθοῦσαν ἐν τῇ ψυχῇ μου μεταβολήν. Ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς μητρὸς μου ἐκείμην ἐν τῇ κλινῇ ἀρρωστος, ἀπονενοημένος, ἀγωνίων, ἐξηνητημένος· σεῖς μοὶ ἀπεδώκατε τὴν ζωὴν. Οὐδέποτε, καθ' ὅσον ἐνθυμοῦμαι, ἤσθάνθη ἐν ἐμαυτῷ τοσοῦτον νεανικὸν σφρίγγος. Ἀπὸ ἑνὸς ἔτους εὐρισκόμην ὡς ὑπὸ πενθίμου πέπλου κεκαλυμμένος ὑπὸ ζοφερῶν σκέψεων· εἰς ὅμας δὲ ὀφείλω τὴν ἀπ' αὐτῶν ἀπαλλαγὴν . . . Αἱ ὄραι τῆς νυκτὸς ἦσαν δι' ἐμέ, ὅστις μεθ' ἡμέρας οὐδόλως ἐκινούμην, αἱ ὄραι τῆς ἡμέρας. Καὶ τῶρα οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην αἰσθάνομαι διάθεσιν νὰ κοιμηθῶ, οὔτε σκοπεῖω ποσῶς νὰ ἀναπαυθῶ· καὶ διὰ τοῦτο τῶρα σὰς βασιανίζω . . .“

(ἔπεται συνέχεια.)

1. ΠΡΙΓΚΗΨ ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΣ ΧΟΕΝΖΟΛΛΕΡΝ. Διάδοχος τῆς Ρουμανίας (ἐν σελ. 113). Μέγαν ἐνθουσιασμόν ἐπεδείξαντο οἱ κάτοικοι τοῦ Βουκορεστίου κατὰ τὴν εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἀφίξιν τοῦ μέλλοντος βασιλέως τῶν πρίγκηπος Φερδινάνδου. Ὁ πρίγκηψ οὗτος ἀνεψιὸς τοῦ ἀτέκνου βασιλέως Καρόλου ἐγεννήθη τῇ 24. Αὐγούστου 1866, δευτερότοκος υἱὸς τοῦ πρίγκηπος Λεοπόλδου καὶ τῆς πρίγκηπισσης Ἀντωνίας τῆς Πορτογαλλίας. Ἡ ἀνατροφή ἦν ἐλαβε παρὰ τῶν γονέων του ὑπῆρξεν εἰς ἄκρον αὐστηρά. Ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ ἐπεσκέφθη μετὰ τῶν ἀδελφῶν του τὸ γυμνάσιον τῆς Δυσσελδόρφης, ὅπου ἐπὶ πενταετίαν διήκουσε ἐπιμελῶς τῶν μαθημάτων. Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Γουλιέλμος Α' ἀνόμασεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ τὸν πρίγκηπα ὑπολοχαγὸν τοῦ πρώτου Συντάγματος. Τῷ 1811 μετέβη μετὰ τοῦ πατρὸς του εἰς Βουκορεστίνον ἵνα παρευρεθῆ εἰς τὴν στέφιν τοῦ βασιλέως Καρόλου. Ἐφοίτησεν εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν τοῦ Κάσσελ καὶ λίαν ἐπιτυχῶς ὑπέστη ἐν Βερολίνῳ ἑξετάσεις. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπεσκέφθη ὁ πρίγκηψ καὶ τὰ Πανεπιστήμια τῆς Τυβίγγης καὶ Λειψίας. Ἀπὸ μακροῦ δὲ χρόνου καταγίνεται εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς Ρουμανικῆς γλώσσης καὶ ἱστορίας καὶ τοῦ Ρουμανικοῦ πολιτεύματος. Ἐσχάτως ἡ Γερουσία καὶ ἡ Βουλὴ τῆς Ρουμανίας ἀνεκήρυξαν αὐτὸν ὡς ἐπίδοξον διάδοχον (moseniter presumptio Coroni) καὶ ὁ πρίγκηψ μετέβη τῇ 27. Ἀπριλίου ὅπως διαμείνῃ ἐπ' ὀλίγον καιρὸν ἐν τῷ τόπῳ, οὗ μέλλει ν' ἀρξῆ ποτὲ.

2. Η ΟΝΕΙΡΟΠΟΙΟΥΣΑ. Εἰκὼν ὑπὸ Η. Coomans (ἐν σελ. 117). Ἡ εἰκὼν αὕτη, ἡ παριστώσα νεάνιδα βεβηδισμένην εἰς βεβηδισμοὺς καὶ ὄνειροπολήσεις, εἶνε ἐν ἐκ τῶν ἔργων ἐκείνων τῆς τέχνης, ἅτινα οὐδεμίαν χρῆζουσιν ἐρμηνείας καὶ ἐξηγήσεως ἀλλ' ἐμφανίζονται ἡμῖν ἐκ πρώτης ὄψεως ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ καλλονῇ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ. Τῆς αὐτῆς διασῆμου ζωγράφου ἔχομεν ἤδη δημοσιεύσῃ καὶ δύο ἕτερα ἔργα, τὴν „Ἀγγελίαν Ἐρωτος“ ἐν τῷ Δ'. τόμῳ σελ. 187 καὶ τὴν „Κοριννα“, ἐν τῷ Α'. τόμῳ σελ. 320, ὧν ἡ παρούσα εἰκὼν κατ' οὐδὲν ὑπολείπεται.

3. ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ ΦΙΛΙΑ: Λυγὴ καὶ κόνικλος ἐν τῷ ζωολογικῷ κήπῳ ἐν Βερολίνῳ. Κατὰ φύσιν ἰχνογραφία τοῦ Η. Leutemann (ἐν σελ. 121). Παραδείγματα φιλίας μεταξύ ζῶων δὲν εἶναι σπάνια, μάλιστα δὲ μεταξύ ὁμοιοειδῶν ζῶων ἡ φιλία αὕτη οὐδὲν παρουσιάζει τὸ ἔκτακτον καὶ θαυμαστόν. Εὐεξήγητος εἶναι ὡσαύτως ἡ φιλία ἑτεροειδῶν ζῶων ἀνατραφέντων ὁμοῦ καὶ συναυξηθέντων, ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ στοργὴ ἢ πολλὰκις δεικνύουσι θήλαα ἡλικιωμένα ζῶα πρὸς ξένα μικρὰ, ἐγκαταλελειμμένα, τοῦ αὐτοῦ ἢ καὶ ὄλους διαφόρου εἶδους. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἡ φιλία αὕτη ἐξηγεῖται διὰ τῆς μακρᾶς συνηθείας καὶ συμβιώσεως, ἐν τῇ δευτέρᾳ δὲ διὰ τοῦ ἐνστικτοῦ. Ἡ πολλὰκις παρατηρηθεῖσα ἀρμονικὴ συμβίωσις λέοντων καὶ κυνῶν δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῆ κυρίως φιλία, ἀλλὰ μᾶλλον ἀνεκτικότης καὶ γενναϊότης τοῦ λέοντος, ἐμπρέπουσα τῷ βασιλεῖ τῆς ἐρήμου. Ἰπάρχουσιν ὁμως καὶ πλεῖστα παραδείγματα ἀληθινῆς φιλίας ἤττον εὐεξήγητα. Ἐν τῶν περιεργωτάτων παραδειγμάτων τοιαύτης φιλίας μεταξύ ζῶων ἀνομοιοτάτων καὶ οὐδεμίαν πρὸς ἄλληλα συγγένειαν ἔχόντων εἶναι καὶ τὸ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἰκόνι (σελ. 121) παριστάμενον καὶ διὰ τῶν ὀλίγων τούτων γραμμῶν ἐνταῦθα περιγραφόμενον: ἡ φιλία λυγῆ καὶ κόνικλου, ἐν τῷ ζωολογικῷ κήπῳ τοῦ Βερολίνου.

Ὁ λυγὴ καὶ ὁ κόνικλος αὐτοσχεδιάζουσι, τρόπον τινά, ἐνταῦθα εἶδος τῆς παραστάσεως. Ὁ κόνικλος, κατὰ τὴν συν-

ἠθειάν του, τραγανίζει φύλλον τι κράμβης, πρὸ αὐτοῦ δὲ κείται ἐξηπλωμένος ὅπως ὁ λυγὴ, τείνων τοὺς προσθίους πόδας καὶ προκαλῶν τὸν κόνικλον ὅπως συμπαίξῃ μετ' αὐτοῦ. Μὴ ἔχων ἱκανὰς ζωολογικὰς γνώσεις ἀγνοεῖ ὅτι ὁ σύντροφός του, διετῆς ὢν περίπου, ἔχει περᾶση ἤδη τὴν φιλοπαίγμονα παιδικῆν ἡλικίαν καὶ δὲν ἔχει πλέον τὴν νεανικὴν ὄρμην καὶ εὐστροφίαν. — Ὅλιγον τι περαιτέρω, πρὸς τὰ δεξιά, βλέπομεν τὸν λυγὴ ἀναπαυόμενον, μετὰ τὸ φαγητόν, ἐπὶ τοῦ κονίλου τὸν ὁποῖον μεταχειρίζεται ἤδη ὡς μαλακὸν προσκεφάλαιον. Ἐν τῇ μέσῳ τῆς εἰκόνος, ὁ λυγὴ διακρίπτει πρὸς στιγμὴν τὸ μετὰ τοῦ συντρόφου παιγνίδιον ἀναπνῆδᾷ ὅπως ἀρπάσῃ τὸ τυχαίως ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του ἱπτάμενον πτηνόν, ἐνῶ ὁ κόνικλος ἐπωφελοῦμενος τοῦ διαλείμματος τούτου προσπαθεῖ νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὰξιν τὴν ὑπὸ τοῦ φίλου του διαταραχθεῖσαν καὶ ἀναστατωθεῖσαν τοαλέτταν του. Κομικωτάτη εἶνε ἡ σκηνή, ἡ παριστωμένη εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς εἰκόνος πρὸς τὰ ἀριστερά: Ὁ κόνικλος ἔλαβε τὴν καθημερινὴν τροφήν του, δηλ. βίζαν κράμβης, ὁ δὲ λυγὴ ἔρχεται πλησίον του καὶ προσπαθεῖ νὰ συμμετάσῃ καὶ αὐτός τῆς εὐωχίας. Καὶ πράγματι τὸ σαρκοφάγον ἀρπακτικὸν θηρίον δάκνει καὶ μασσά τὴν κράμβην μετ' αὐταπαρνήσεως, μὴ δυνάμενον ὁμως νὰ καταπῆ τὴν ἀηδῆ καὶ ἀνούσιον φυτικὴν τροφήν καὶ νὰ μεταβληθῆ χάριν φιλίας εἰς ἀθῶον φωτοφάγον ζῶον, ἀποπτύει διηνεκῶς τὰ μασσθέντα τεμάχια τῆς κράμβης καὶ πάλιν ἐξακολουθεῖ νὰ δάκνῃ καὶ νὰ μασσά καὶ ν' ἀποπτύῃ χάριν τοῦ συνδαιτυμόνος καὶ φίλου του. Ὅλιγον τι περαιτέρω πρὸς τὰ δεξιά βλέπομεν τὸν λυγὴ ἐν τοιαύτῃ στάσει καὶ τοιοῦτω σχήματι ὅστε νομίζει τις ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον ἐλπίς σωτηρίας διὰ τὸν κόνικλον. Καὶ ὁμως οὐδεὶς φόβος ὑπάρχει, διότι ὁ λυγὴ θέλει μόνον νὰ „παίξῃ“ μετὰ τὸν φίλον του. Μόνον τὰ χεῖλη καὶ οἱ πόδες, οὐχὶ οἱ ὄνυχες οὐδὲ οἱ ὀδόντες συνέλαβον τὸν φίλον, ὅστις καίπερ ἰσχυρῶς σείόμενος καὶ μὴ ἐκτάκτως ἐνθουσιασμένος διὰ τὸ παιγνίδιον, οὐδένα ὁμως διατρέφει κίνδυνον καὶ μόνον, τὸ πολὺ πολὺ, πιδανὸν νὰ λυπηθῆ διὰ τὴν τοαλέτταν του. — Ἐως ἐδῶ ἠδύνατό τις νὰ νομίσῃ ὅτι ἀμοιβαία φιλία μεταξύ τῶν ζῶων τούτων δὲν ὑφίσταται, καθότι ἡ συμπεριφορὰ τοῦ κόνικλου πρὸς τὸν λυγὴ εἶνε μόνον παθητικὴ, ἀνεκτικὴ. Ἄλλ' ἡ τελευταία σκηνή, ἡ παριστωμένη εἰς τὸ κάτω δεξιὸν ἄκρον τῆς ἡμετέρας εἰκόνος, ἀποδεικνύει τὸ ἐναντίον. Ὁ λυγὴ ἔχει κατακλιθῆ ἐπὶ τῆς σανίδος καὶ στηρίξῃ τὴν κεφαλὴν μετὰ τῶν προσθίων ποδῶν. Ὁ κόνικλος, ὅστις ὡσαύτως ἀνεπαύετο μέχρι τοῦδε ἐπὶ τοῦ ἀμμώδους ἐδάφους ὑπὸ τὴν σανίδα, ἀναπνῆδᾷ αἰφνης ἐπ' αὐτῆς πρὸς τὸν λυγὴ καὶ ἀρχίζει νὰ καταλείχῃ αὐτὸν μετὰ τρυφερότητος. Ὁ λυγὴ εὐρίσκει μακαρίαν ἀπόλαυσιν εἰς τὰς θωπείας τοῦ φίλου του καὶ ἐκφράζει τὴν ἠδονὴν του ζωνρότατα, κινῶν ἀκαταπαύστως τὴν οὐρὰν του. Περισοτέραν φιλίαν δὲν δύναται τις βεβαίως ν' ἀπαιτήσῃ ἀπὸ ἑνα κουνέλι.

Ἡ φιλία αὕτη ὑφίσταται, ὡς εἶδομεν, μεταξύ δύο ζῶων, ὄλους διόλου διαφόρων τὴν φύσιν καὶ τὸν χαρακτήρα· διότι ἐνθὺ ὁ λυγὴ θεωρεῖται καὶ εἶνε πράγματι ἐν ἐκ τῶν ἀγριωτάτων, ἀδαμαστοτάτων καὶ ἐπιβλαβεστάτων ἀρπακτικῶν θηρίων, ὁ κόνικλος ἀπ' ἐναντίας εἶνε σχετικῶς ἡμετέρας εἰκόνος, καὶ ἀβλαβεστάτον τρωκτικόν. Δὲν εἶνε λοιπὸν παράδοξον ὅτι ἡ μεταξύ τῶν ζῶων τούτων ὑφισταμένη φιλία διεγείρει τὸ μέγιστον ἐνδιαφέρον καὶ τὸν πλεῖστον θαυμασμόν πάντων τῶν ἐπισκεπτομένων τὸν ζωολογικὸν κήπον τοῦ Βερολίνου.

Είς πολλά αγγλικά νοσοκομεία υπάρχουν παρά τὰς κλινὰς τῶν ὑπὸ κολητικῆς τινος νόσου πασχόντων ἀσθενῶν τηλεφωνικαὶ συσκευαί, δι' ὧν οἱ ἀσθενεῖς οὗτοι δύνανται νὰ συνδιαλέγονται ἀνέτως μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων τῶν. Τοιοῦτρόπως οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι τοῦ ἀρρώστου εὐρίσκονται εἰς ἄμεσον μετ' αὐτοῦ πνευματικὴν ἐπικοινωνίαν, χωρὶς νὰ διατρέχῃ τὸν κίνδυνον τῆς νόσου.

Πρόβλημα. Πῶς δυνάμεθα νὰ μάθωμεν τὴν ἡλικίαν κυρίας τινός, χωρὶς νὰ ἐρωτήσωμεν αὐτὴν ἀπ' εὐθείας; Παρακαλοῦμεν αὐτὴν νὰ γράψῃ τὸν ἀριθμὸν τοῦ μηνὸς καδ' ὃν ἐγεννήθη, νὰ πολλαπλασιάσῃ αὐτὸν ἐπὶ 2, εἰς τὸ γινόμενον νὰ προσθέσῃ τὸν ἀριθμὸν 5, νὰ πολλαπλασιάσῃ τὸ ἀθροισμα ἐπὶ 50, ἀκολουθῶς νὰ προσθέσῃ τὴν ἡλικίαν τῆς, ἔπειτα νὰ ἀφαιρέσῃ 365 καὶ τέλος νὰ προσθέσῃ 115. Ἄφου ἐκτελέσῃ τὰς ἐργασίας ταύτας, παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς δεῖξῃ τὸ ἐξαγόμενον. Τοῦ ἀριθμοῦ τούτου τὰ δύο τελευταῖα ψηφία παριστῶσι τὴν ἡλικίαν τῆς, τὸ δὲ πρὸς τὰ ἀριστερὰ ὑπόλοιπον εἶνε ὁ ἀριθμὸς τοῦ μηνὸς καδ' ὃν ἐγεννήθη. Ἄν π. χ. τὸ ἐξαγόμενον εἶνε ὁ ἀριθμὸς 526, ἡ νεανὶς ἔχει ἡλικίαν 26 ἐτῶν, ἐγεννήθη δὲ κατὰ τὸν 5^{ον} μῆνα δηλ. Μαΐου. Ἄν τὸ ἐξαγόμενον εἶναι 1245, ἡ κυρία εἶνε 45 ἐτῶν, ἐγεννήθη δὲ τὸν 12^{ον} μῆνα τοῦ ἔτους, καὶ οὕτω καδ' ἐξῆς. Τὸ πρόβλημα εἶνε ἀπλούστατον, δύνανται ὁμοίως νὰ γείνη ἔτι πολυπλοκώτερον διὰ περισσοτέρων ἐργασιῶν.

Πλωίμιον θέατρον. Οἱ παρά τῷ Βόλγῃ ἐγκατεστημένοι ἰδιοκτῆται πλοίων συνέλαβον τὸ σχέδιον νὰ ἰδρύσωσι πλωίμιον θέατρον, ὅπερ δὲ ἀρραπλήν εἰς διὰς τὰς παρά τῷ Βόλγῃ πόλεις, αἵτινες μέχρι τοῦδε ἤγνοον τὰς ἡδονὰς τοῦ θεάτρου ἢ δὲν ἠδυνάοντο τὴν ἀνάγκην αὐτῶν. Τὸ θέατρον, ὅπερ εἶνε συγχρόνως καὶ ἀμαζόμιον, δὲ εἶνε δωρεῶν, δὲ ἔχει σκηνήν, θεωρεῖον διὰ 1000 θεατὰς ἐπὶ τοῦ παρόντος, οἰκῆματα διὰ τοῦς ἡθοποιούς, χώρον διὰ τὴν ὀρχήστραν κτλ. καὶ μέγα ἐστιατόριον, δὲ παριστῶνται δὲ ἐν αὐτῷ μελοδράματα καὶ δράματα.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Σινικής ἔχει μεταξὺ τῶν ἀπειραριθμῶν ὑπηρετῶν τοῦ 25 ριπιδιοφόρου, τοῦδε ἔστιν ὑπέρτατος κρατοῦντας βιπίδια καὶ ἀνεμίζοντας τὴν Α. Αὐτοκρ. Μεγαλειότητα, ὅταν εἶνε ζέστη, καὶ 10 ἐτέρους ὑπέρτατος, κρατοῦντας τὸ ἀλεξιβρόχιόν του, ὅταν βρέχῃ. Διαρκῶς περιστοιχίζεται ὑπὸ 80 ἱατρῶν, ἔχει δὲ πρὸς τούτους 80 τροφούς, 23 μαγειρούς, 50 θαλαμηπόλους, 50 λακαίους, 75 ἀστρολόγους, 16 διδασκάλους καὶ 60 ἱερεῖς.

Παράδοξος λίμνη. Ἐν τῷ ρωσικῷ κυβερνεῖσι Ποδολία σχηματίζεται ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ταβρόνα παρά τῇ κόμῃ Τύμα μεγάλη τις λίμνη, ἐν τῇ ἐποίῃ τακτικῶς καδ' ἐκάστην ἑπταετίαν τὰ ὕδατα ἀφανίζονται. Ὁ ποταμὸς εἰς τὸ μέρος τοῦτο γίνεται ὡσαύτως ἀφαντος καὶ μόλις εἰς ἀπύστατον ὀλίγων βερσιῶν ἀναφαίνεται πάλιν βέων ἐκ τοῦ ἐδάφους. Ὁ ἀπεξηραμένος πυθμὴν τῆς λίμνης καλλιεργείται ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη καὶ εἶνε κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα γονιμώτατος. Μετὰ τὴν περίοδον ταύτην τὸν ἑπτὰ ἐτῶν εἰσέρουσι πάλιν τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ καὶ ἀποτελοῦσιν ἐκ νέου τὴν λίμνην. Τὸ φαινόμενον τοῦτο παρουσιάζεται τακτικώτατα εἰς τὸ αὐτὸ μέρος καὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ὄψιν ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων.

Ἡ ἀρχαιοτάτη ἐφημερίς τοῦς κόσμου εἶναι, ὡς ἰσχυρίζονται οἱ Κινεζοὶ, ἡ ἐφημερίς τοῦ Πεκίνου ἣτις ἐορτάζει προσεχῶς τὴν χιλιετηρίδα ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐορτῆς ταύτης δὲ δημοσιευθῆ καὶ ἡ ἱστορία τῆς ἐν λόγῳ ἐφημερίδος.

Ἄλλαν ἐνδιαφέρονσα δίκη πρόκειται, ὡς λέγεται, νὰ διεξαχθῆ ἐν τινι σαξονικῷ δικαστηρίῳ. Μέγας τις γερμανὸς βιομηχανος, κάτοχος πολλῶν ἑκατομμυρίων, ὑπεσχέθη εἰς τὸν ἱατρὸν τῆς βαρέως νοσοῦσης γυναικὸς τοῦ τοῦ ἡμισυ τῆς ἑαυτοῦ περιουσίας ὡς ἀμοιβήν, ἐὰν ἔσωζε τὴν ἀσθενή. Αὐτὴ ἀνέλαβεν ἐκ τῆς νόσου. Ὁ σὺζυγος αὐτῆς ἐπεμψε σημηνατικώτατον χρηματικὸν πῶσον τῷ ἱατρῷ ὡς ἀμοιβήν τοῦ κόπου του, ἢν ὁμοίως ὁ ἱατρὸς δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῆ ἀλλ' ἐπέμενεν εἰς τὴν τήρησιν τῆς ἐνώπιον μαρτύρων

δοθείσης παρά τοῦ βιομηχανοῦ ὑποσχέσεως. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἕτερον μέρος ἀποποιεῖται νὰ δώσῃ τὸ ἡμισυ τῆς περιουσίας του (ὅπερ συμποσῶται εἰς πολλὰ ἑκατομμύρια), ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲ κριθῆ ἐν τῷ δικαστηρίῳ.

Ἄφρονος ὡς ἰχθύς. Ὁ ἰχθύς εἶνε παροιμιώδης διὰ τὴν ἀφρονίαν του, ἐν τούτοις ὅμως ὑπάρχει καὶ εἶδος τι ἰχθύων, οἵτινες ἀποτελοῦσιν ἐξαιρέσιν τοῦ κανόνος. Οἱ ἰχθύες οὗτοι εἶναι οἱ ἐν τῷ ἀτλαντικῷ καὶ Ἰνδικῷ ὠκεανῷ ζῶντες καὶ καλούμενοι τυμπανισταί. Παρὰ τὴν δυτικὴν ἀκτὴν τῶν Βορνεὸς π. χ. ἀκούεται ἐν καιρῷ παλιρροίας παράδοξος τις μουσικὴ καθαρώτατα δὲ καὶ εὐκρινέστατα ἀκούει εἰς τὴν μουσικὴν ταύτην ὅταν βυθίσῃ τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὸ ὕδωρ. Κατ' ἀρχὰς νομίζει τις ὅτι ἀκούει τὸν κρότον διαρρηγνυμένων πομφολύγων ζέοντος ὕδατος, εἶτα ὅμως οἱ ἴχθιοι οὗτοι γίνονται ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἰσχυρότεροι καὶ τέλος ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς ἴχθους κρουόμενον τυμπάνων. Ἄν ἐρωτήσωμεν τοὺς ἰθαγενεῖς, μανθάνομεν, ὅτι οἱ ἴχθιοι οὗτοι προέρχονται ἐξ ἰχθύων, πράγματι δὲ ἀποδεικνύεται ὁρθὴ ἡ δοξασία αὕτη τῶν ἰθαγενῶν ἀλλ' ἀρνεῖται εἰσεῖτι διὰ ποίων ὀργάνων οἱ ἰχθύς παράγουσι τοὺς ἴχθους τούτους.

Γυνὴ τις ἐν Ἀμερικῇ (Naurro-County ἐν Τέξας) ἔτεκεν ἑξ τέκνων συγχρόνως, τέσσαρα ἄρρενα καὶ δύο θήλεα, ἅτινα πόντα εἶναι ὕγιη καὶ ἀεζῶνται ὁσημέραι. Ἡ μήτηρ εἶναι ὡσαύτως ὕγιη καὶ εὐρωστος, εἰ καὶ τρέφει ἐνένα τέκνα συγχρόνως, διότι ἐκτὸς τῶν ἑξ νεογεννητῶν ἔχει καὶ τρία ἄλλα μικρὰ, τὰ ὅποια μόλις πρὸ μικροῦ ἔμαθον νὰ περιπατήσιν. Ἡ οἰκία τῆς οἰκογενείας ταύτης ἀπὸ τῆς γεννήσεως τῶν ἑξ τέκνων πληροῦται καδ' ἐκάστην ἐπιστημόνων καὶ ἀναποκριτῶν ἐφημερίδων καὶ ἄλλων περιέργων, ὁ δὲ πατὴρ Hirsch δὲν προφθάνει νὰ ἐπιδικαιώσῃ εἰς τοὺς συρρέοντας ἔξουσι τὰ νεογεννητὰ τέκνα του. Ὁ πατὴρ, Γεώργιος Hirsch, Γερμανὸς τὴν καταγωγὴν, ἔχει ἡλικίαν 37 ἐτῶν, ἡ δὲ μήτηρ, ὡσαύτως Γερμανίς, ἄγει τὸ 27^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς καὶ εἶνε ἐκτάκτως εὐρωστος γυνή. Πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως ἕκαστον ἐκ τῶν νεογνῶν φέρει ἀπὸ τοῦ λαμποῦ ἐξερτημένον σημεῖόν τι μετὰ τοῦ ὀνόματός του. Τὰ μικρὰ φωνάζουν ἀκαταπαύστως. Ὅταν τινὰ ἐξ αὐτῶν ἀποκοιμηθῶσιν, ἀρχίζουσι τὰ ὑπόλοιπα.

Κορσικανικὰ ἤθη. Δύο στρατιῶται ἐνὸς γαλλικοῦ συντάγματος παρά τῷ Αἰακίῳ ἐλιποτάκθησαν καὶ ἐκρύβθησαν ἐν τινι σπηλαίῳ ἐπὶ τῶν ὄρεων. Ὁ συναγματούρχος ἐξεληθὼν ἡμέραν τινα εἰς θῆραν ἤλθε κατὰ τύχην πλησίον τῆς κρύπτης τῶν λιποτακτῶν. Ποιμὴν τις, εὐρισκόμενος ἐκεῖ πλησίον, ἔδειξεν εἰς τὸν συναγματούρχον τὸ μέρος ἐνθα ἐκρύπτοντο οἱ στρατιῶται καὶ ἔλαβε διὰ τὴν προδοσίαν του ὡς ἀμοιβήν τέσσαρα λουδοβύρια. Οἱ λιποτάκται συνελθόντες, ἤχησαν εἰς τὸ Αἰακίῳ καὶ κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον. Οἱ συγγενεῖς τοῦ ποιμένου μαθόντες τὴν προδοσίαν αὐτοῦ, συνήλθον εἰς οἰκογενειακὸν συμβούλιον καὶ ἀπεφάσισαν νὰ θανατώσωσιν αὐτὸν ὡς ἀτιμᾶσαντα τὴν οἰκογενεὴν τῶν καὶ ἀνάξιον ἐπομένως νὰ ζῆ. Ἀμέσως συνέλαβον καὶ ἤγαγον τὸν προδότην παρὰ τὸ Αἰακίῳ ἐνθα ἐφόνευσαν αὐτὸν καδ' ἢν ἀκριβῶς στιγμὴν ἐτουφεκίζοντο οἱ λιποτάκται. Ἀκολουθῶς παρέδωκαν τὰ τέσσαρα λουδοβύρια εἰς τινα ἱερέα ὅπως ἀποδώσῃ αὐτὰ τῷ συναγματούρχῳ, λέγοντες: «Θὰ ἐμολύνωμεν τὰ χέρια μας καὶ τὴν ψυχὴν μας, ἂν ἐκρατούσαμεν αὐτὰ τὰ χρήματα τοῦ Ἰουδα. Τέτοια καταραμένα χρήματα δὲν πρέπει νὰ μείνουν εἰς τὸν τόπον μας.»

Κοῦκλαι τοῦ Ἑδισῶνος. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς νέας φωνογραφικῆς ἀρχῆς κατασκευάζονται ἤδη ἐν Βοστώνῃ φωνήσσαι πλαγγόνες, αἵτινες ὄχι μόνον ὠρισμένας λέξεις προφέρουσιν, ὡς «Papa», «Mama» κτλ. ἀλλὰ καὶ τελείας προτάσεις. Αἱ πλαγγόνες αὗται φέρουσιν ἐν τῷ σώματι αὐτῶν μηχανισμὸν τινα, ὅστις πιεζόμενος ἐνὸς κομβίου τίθεται εἰς ἐνέργειαν, ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν χορδίζεται ὡς ὠρολόγιον. Ἐννοεῖται ὅτι ἐκάστη πλαγγὼν τοῦ συστήματος τούτου προφέρει μόνον ὠρισμένας φράσεις, ὡς: «μήτέρα, ἀγαπητὴ μου μήτέρα, μή με νίψης σήμερα. Τὸ νερὸ εἶνε πολὺ κρύον» κτλ. Ἡ γὰρ τῶν μικρῶν κορασίων, ἅτινα παίζουν με τοιαύτας πλαγγόνες, εἶναι ἀπερίγραπτος.

Νέον δράμα τοῦ Ἰσπανοῦ ποιητοῦ Cchegaray ἐπιγραφόμενον *Manantial que no se agota* (ἡ ἀστείρευτος πηγή) παρεστάθη ἀπὸ σκηνῆς ἐν Μαδρίτῃ μετὰ λαμπρῆς ἐπιτυχίας.

Αἰμόρροια τῆς βίνος. Ὁ Γάλλος ἱατρὸς Dr. Fauchon συνιστᾷ εἰς σφοδρὰν αἰμόρροϊαν τῆς βίνος, ὅταν πάντα τὰ ἐν χρεῖσι μέσα ἀδυνατώσῃ νὰ σταματήσῃ τὸ αἷμα, ὡς τὸ ἀριστον κατασταλακτικὸν μέσον τὴν ἔγχυσιν προσφάτως ἐκπιεσθέντος χυμοῦ λεμονίου εἰς τὴν κοιλίαν τῆς βίνος.

Ἡ μικροτάτη ἐφημερίς τοῦ κόσμου κατὰ τὸ σχῆμα εἶνε ἑβδομαδιαῖον τι ἐν Γουαδουαλαρά τῷ Μεξικῷ ἐκδιδόμενον φύλλον ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ τηλεγράφημα». Ἡ μικρογραφικὴ αὕτη ἑκδοσις ἐφημερίδος περιέχει τέσσαρας ἐκ τριῶν σελίδων συνισταμένας σελίδας 5 δακτύλων μήκους καὶ 4 δακτύλων πλάτους. Ἐν τῷ στενῷ τούτῳ χώρῳ περιέχονται μὲ μικροτάτα καὶ πυκνῶτα γράμματα εἰδήσεις ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου. Ἡ παράδοξις αὕτη ἐφημερίς φέρει ἐν τῇ προμετωπίδι τὸ ἐξῆς λόγιον. «Ὀλίγα ἄχυρα καὶ πολλὸ σιτάρι».

Αἰτία τῆς ἀδεξιότητος. Ἡ συνήθεια μητέρων τινῶν ἢ τροφῶν, τοῦ νὰ βαστάζωσι τὰ βρέφη εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα, ἀπεδείχθη εἰς δύο περιπτώσεις ὡς ἡ αἰτία, δι' ἣν οἱ παῖδες γίνονται ἀριστερόχειρες. Ὅταν τὸ βρέφος βαστάζῃται ὑπὸ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος τῆς τροφῆς, ἡ δεξιὰ τοῦ χειρὸς κείνου ἀκίνητος ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὄμου τῆς βαστάζουσας αὐτοῦ, ἐνθ' ἡ ἀριστερὰ τοῦ μὲνι ἐλευθέρη: τὸ βρέφος τότε συνειθίζει νὰ ἐκτείνῃ τὴν ἀριστερὰν πρὸς πάντα τὰ παρουσιαζόμενα αὐτῷ ἀντικείμενα καὶ οὕτω γίνεται σὺν τῷ χρόνῳ ἀριστερόχειρ. Ὁ Δρ. Feltz ἐν Saint-Denis ἔκαμε τὸ ἐξῆς πείραμα ἐπὶ τινος παιδιοῦ ἀριστερόχειρος, ἔχοντος μόλις ἐνὸς ἔτους ἡλικίαν: Διέταξε τὴν τροφὸν νὰ βαστάξῃ πάντοτε τὸ παιδίον εἰς τὸν δεξιὸν τῆς βραχίονα, μετὰ τινα δὲ χρόνον, ὁ παῖς ἐγένετο δεξιόχειρ.

Πολύτιμα βιολία. Ὁ ἔξοχος βιολιστὴς Βαλδεμάρκος Μέρερ ἠγόρασεν ἑξατάς παρὰ τοῦ ἐν Βερολίῳ κατασκευαστοῦ βιολίων Riechers ἐν ἐκ τῶν παλαιωτάτων καὶ ὑπὸ ἱστορικὴν ἐποχὴν περιφημοτάτων βιολίων ἀντὶ 25,000 μάρκων (31,250 φράγκων). Τὸ βιολίον τοῦτο, γνήσιον κατασκευάσμα τοῦ Stradivarius, ἐτεγουργήθη, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τινῶν μέχρι τοῦ νῦν διασωθέντων ἐγγράφων, ἐν ἔτει 1716 διὰ τὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας Γεώργιον Α' καὶ ἔμεινε μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος εἰς τὴν κατοχὴν τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας τῆς Ἀγγλίας. Κατόπιν μετέβη εἰς τὴν κυριότητα Σκώττου τινὸς εὐπατρίδου καὶ ζεζωματικοῦ Ἀγγλοῦ, ὅστις πανταχοῦ συμπεριέφερον αὐτὸ μετὰ τῆς ἀποσκευῆς του καὶ κατ' αὐτὴν δὲ τὴν μάχην τοῦ Βατερλώ εἶχε τὸ βιολίον μετ' ἑαυτοῦ. Ἡ οἰκογενεὴ τοῦ Σκώττου εὐπατρίδου ἐδωρήσατο βραδύτερον τὸ βιολίον τοῦτο εἰς τὸν περίφημον βιολιστὴν Βερνάρδον Moliqne, ὅστις ἀπὸ τοῦ 1850 μέχρι τοῦ 1866 διέτριβεν ἐν Λονδίῳ. Ὁ Moliqne ἐφιλοδώρησεν αὐτὸ εἰς τὸν φίλον καὶ μαθητὴν του, βαρῶνον φὸν Dreiffuss ἐν Μονάχῳ, ὅστις ἐπώλησε πρὸ τινος τὸ ἐξαιρετὸν ὄργανον ἀντὶ 20,000 μάρκων εἰς τὸν Riechers. Πέντε ἄλλα γνήσια τοῦ Stradivarius βιολία μεγάλης ἀξίας κέκτηται ὁ διάσημος βιολιστὴς Joachim. Ἐτι πολυτιμότερας συλλογὰς ἐγγράφων ὀργάνων ἔχουσιν οἱ Ἀγγλοὶ ἐρασιτέχναι. Πλουσίως τις ἐμπορος τοῦ Λονδίνου ὀνόματι Adam κέκτηται τὴν μεγίστην τοῦ κόσμου συλλογὴν πολυτίμων ἐγγράφων ὀργάνων, δηλ. 14 βιολία τοῦ Stradivarius, καὶ βιολία τοῦ Guarneri καὶ πολλὰ ἄλλα ὄργανα ἄλλων ἀριστοτεχνῶν. Τὰ ὄργανα ταῦτα ἔχουσιν ὀμοῦ ἀξίαν ἐνὸς ἑκατομμυρίου μάρκων τουλάχιστον. Ὁ Hill ἐν Λονδίῳ κέκτηται βιολίον ἀξίας 40,000 μάρκων.

Ἡ ἐπίδρασις τῆς φαντασίας ἐπὶ τῆς ὑγείας τοῦ σώματος. Πῶσον μεγάλη εἶναι ἡ ἐπὶ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς ἐπίδρασις τῆς ἀναγνώσεως, ὀλίγοι ἀγνοοῦσι. Δυστυχῶς ὅμως ἔτι ὀλιγώτεροι φρονιζοῦσι περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης, ἢν αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἀναγνωρίζουσι καὶ ὁμολογοῦσιν. Ἡ δύναμις, ἢν ἡ ἀνάγνωσις ἐξασκᾷ ἐπὶ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς, ἴδια κατὰ τοὺς

παρόντας χρόνους, καδ' οὐς ἡ τυπογραφικὴ τέχνη πολλῶν περισσοτέρων δεινῶν ἢ ἀγαθῶν γίνεται πρόβενος τοῖς ἀνθρώποις, εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀξιόλογον δέμα ἰδιαίτερας πραγματείας διεξοδικωτάτης. Ἄρκει νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τὸ παράδειγμα τοῦ διαβοήτου γενομένου δολοφόνου Francesconi, ὅστις ἐν Βιέννῃ διὰ τρόπων δολίων προσελπίσας εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ χρηματοκομιστῆν τινα, ἐφόνευσεν αὐτὸν, ἐν τῷ δικαστηρίῳ δὲ ὁμολόγησεν ὅτι παρεκινήθη πρὸς τὸ κακούργημα τοῦτο ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἐνὸς κεφαλαίου τῆς μυθιστορίας τοῦ Gerstacker. Ἐν ἔτει 1886 κατεδικάσθη ἐν Παρισίοις κακούργος τις ὀνόματι Barbier, ὅστις ἀπέπνιξε διὰ τῶν χειρῶν τοῦ θύμῃ του καὶ εἶτα τὸ ἐπρέμασε διὰ σχοινίου ἀπὸ τῆς δοκού, ἔπως φανῆ ὡς ἀπαχθισθὲν αὐτοβούλιως. Ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ ὁμολόγησεν ὁ κακούργος οὗτος ὅτι ἔλαβεν ἀφορμὴν πρὸς τὸ κακούργημα ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐπιφυλλίδος παρυσιανῆς τινος ἐφημερίδος. Γνωστὴ εἶναι ἡ ἐπιτροπή, ἢν ἐξήσκησεν ὁ «Βέρθερος» τοῦ Ἰκαίτε εἰς τὰς ἐξημίνας κεφαλὰς τῶν συγχρόνων τῶν, γνωστὸν δὲ τυγχάνει ὡσαύτως, ὅτι ἡ Charlotte Corday δι' ἀναγνώσεως παρεκινήθη πρὸς τὸν φόνον τοῦ Marat. Ἐν Παρισίοις ἠττοκτόνησεν ἐσχάτως διὰ δηλητηρίου ἡ σύζυγος τοῦ βαρῶνου Prèsent, ἀφού εἶδε τὴν «Georgette» τοῦ Σαρδού — ἡ νεαρὰ αὕτη γυνὴ τότε μόλις ἐνόησε πῶσον ἦτο λυπηρὸν, ὅτι εἶχε μητέρα ἄτιμον.

Ἐτι μᾶλλον ἀξιοπεριέργου εἶναι αἱ περιπτώσεις ἐκεῖναι, ἐξ ὧν καταφαίνεται ὅτι ἐρεθιστικὰ τῆς ψυχῆς μέσα ἔχουσι πολλὰς τὰς ἰσχυροτάτας ἐπὶ τοῦ σώματος ἐπιδράσεις. Εἶναι γνωστὸν ὅτι διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἱατρικῶν βιβλίων προκαλοῦνται πολλὰς ἐκεῖναι ἀκριβῆς αἱ νόσοι, περὶ ὧν τὰ βιβλία πραγματεύονται καὶ ὅτι ἀντιστρόφως — ἴδια παρὰ τοῖς ὑπερικοίς — ἡ θεραπεία γίνεται δι' ἀπλουστάτων, οὐδόλων ἐπὶ τοῦ σώματος ἐπεπεργούντων, ἀλλὰ τὴν φαντασίαν μόνον σκοπῆμος διεγερόντων μέσων. Δύο ἢ τρία κοχλιάρια ὕδατος μεμιγμένου μετ' ἄλλης τινὸς ἀδωῆς οὐσίας (γλυκίσματος κτλ.), ὀλίγα ἀβλαβῆ καταπότια, καὶ πρὸς τοῦτοις ἡ διαβεβαίωσις ὅτι τὰ φάρμακα ταῦτα ἐθεράπευσαν πάντας τοὺς ἐκ τῆς αὐτῆς νόσου πάσχοντας — καὶ ἰδοῦ αἴφνης τὸ δυστυχὲς γυναικὸν ἐγειρόμενον ἐκ τῆς κλίνης ἐν πληροστάτῃ ὑγιείᾳ καὶ ἀνθηρότητι.

Ἐπιπλοῦντος παραδείγματος περὶ τῆς θαυμασίας δυνάμεως ἢν ἔχει ἡ φαντασία ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου σώματος εἶνε τὸ ἐξῆς: Ὁ δοῦξ Νικόλαος τῆς Φερράρας ἔπασεν ὑπὸ περιοδικῷ πυρετῷ. Ὁ εὐνοούμενος τοῦ Γονέλλης, ἀκούσας ὅτι τὸ ἀριστον μέσον κατὰ τῆς νόσου ταύτης εἶναι ὁ αἰφνήδιος φόβος (ἡ ἐκπλήξις), ἀπεφάσισε νὰ ἱατρῆσῃ τὸν κύριόν του διὰ τοῦ μέσου τούτου. Ἀνεκίνησε τὸ σχέδιόν του εἰς τινα ἀλιεῖα, κατώρθωσε νὰ ἐξέλθῃ μετὰ τοῦ κυρίου του εἰς περιπτόν παρὰ τὴν θῆβην τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐνθ' ὁ δοῦξ περιπατεῖ μὴδὲν ὑποπτεύων παρὰ τὴν κρηπίδα τοῦ ποταμοῦ, αἰθῆσεν ὁ Γονέλλης καὶ ἐκρήμηνσεν αὐτὸν εἰς τὰ ὕδατα, ποιῶν συγχρόνως νεῦμα πρὸς τὸν ἀλιεῖα. Ὁ ἀλιεὺς ἐξῆγγαγε τὸν δοῦκα ἐκ τοῦ ὕδατος, καὶ τὸ θεραπευτικὸν μέσον τοῦ Γονέλλης ἐπέτυχε θαυμασίως — ὁ πυρετὸς ἐξέλιπεν ἐντελῶς. Ἀλλὰ διὰ τὸν Γονέλλη τὸ πρᾶγμα ἔλαβε λυπηρότατον τέλος. Ὁ δοῦξ, ὅστις ἠγάπα πολὺ τὸν εὐνοούμενόν του, ἦτο ἐντελῶς πεπεισμένος περὶ τῆς ἀγαθῆς αὐτοῦ προδόσεως, ἀπεφάσισεν ὁμοίως νὰ τὸν ἐκπλήξῃ καὶ αὐτὸς, χάριν ἀστέισμου, καὶ τὸν παρέδωκεν εἰς τὸ δικαστήριον, ἐνθα κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Ὁ Γονέλλης ἐφυλακίσθη, ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστοῦ ἐγένετο αὐτῷ γνωστὴ, ὁ ἱερεὺς προσῆλθεν ὅπως τὸν παρηγορήσῃ. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς θανατικῆς ἐκτελέσεως συνέρρυσαν πάντες οἱ κάτοικοι τῆς Φερράρας εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης. Πάντες ἔπιστευον, ὅπως καὶ αὐτὸς ὁ Γονέλλης, ὅτι ἡ θανατικὴ ἐκτέλεσις ἔμελλε νὰ γείνη πραγματικῶς, μόνος δὲ ὁ δήμιος ἐγνωρίζε τὸ μυστικὸν τοῦ δοῦκος, καθὼς εἶχε λάβῃ παρ' αὐτοῦ τὴν διαταγήν, ἅμα γονυπετήσαντος τοῦ Γονέλλης ἐπὶ τοῦ ἱκρυώματος, νὰ χύσῃ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του ἕνα κάδον ὕδατος. Ὁ Γονέλλης ἀναβὰς ἐπὶ τὸ ἱκρυώμα ἤρξατο ἐπιμαρτυρόμενος ἔτι ἀπαξ, ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς πράξεως τοῦ ἦτο ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ δοῦκος ἀπὸ τῆς νόσου. Εἶτα προσνηχθῆ, ἐγονυπέτησεν, καὶ ὁ δήμιος ἔχυσεν τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν του. Ὁ δυστυχὴς Γονέλλης κατέπεσεν ἐν ἀκαρεῖ νεκρὸς. Εἰς μάτην ἐγένοντο πᾶσαι αἱ δυναταὶ προσπάθειαι πρὸς ἀναζωογόνησίν του: δὲν ὑπῆρχε πλέον σωτηρία! Ὁ δοῦξ Νικόλαος ἐπένθει καὶ ἐδλίβετο καδ' ὄλον του τὸν βίον διὰ τὸν ὀλέθριον ἀστέισμόν.

Ο ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΤΑΦΟΣ.

Ἡ κυρία Δαμφρεβίλλ, πλουσία χήρα ἐκ Παρισίων, διέτριβε πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐπὶ τινος χειμερινῆς ἐβδομάδας ἐν Λονδίῳ, παρὰ τῆ φιλικῆς οἰκογενείας τραπέζιου τινός, ὅφ' οὐ εἶχε προσκληθῆ.

Ἐσπέραν τινὰ εἶχε προσκληθῆ εἰς οἰκογενειακὴν τινὰ ἐσπερίδα, εἰς τὴν ὅποιαν οἱ ξενίζοντες αὐτὴν φίλοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ λάβωσι μέρος ἕνεκα αἰφνιδίου τινός, κωλύματος. Ἀφοῦ ἐτελείωσεν ὁ χορὸς περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἡ κυρία Δαμφρεβίλλ ἠθέλησε ν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν κατοικίαν τῆς παρὰ τῷ τραπέζιῳ, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ καιρὸς ἦτο βροχερὸς καὶ χιονώδης, ἠναγκάσθη νὰ ἐπιβῇ ἀμάξῃ τινός, ἣν οἱ ὑπρέται ἐμισθώσαν τῇ διαταγῇ τοῦ οἰκοδεσπότου ἐκ τῆς πληροεστάτης δημοσίας πλατείας.

τῆς δέσεώς του καὶ παρουσιάσθη εἰς τὴν μίαν θυρίδα τῆς ἀμάξης. Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν κατωρθεύσεν εὐτυχῶς ἡ κυρία Δαμφρεβίλλ, κρατοῦσα στερεῶς τὸν πίνακα εἰς τὰς χεῖρας, νὰ πηδήσῃ ἐκ τῆς ἐτέρας θυρίδος καὶ εὐθυσάσα τὴν πρὸ αὐτῆς εὐρισκομένην ἀκλιδαῖον θυρᾶν ἐνδὲς κυρλιδομάτος νὰ εἰσελθῇ εἰς περίφρακτον τινὰ γῶρον, τὸν ὅποιον ἀνεγνώρισεν ἐκ τῶν πολυαριθμῶν ξυλίνων σταυρῶν καὶ πλακῶν, ὅτι ἦτο κοιμητήριον.

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀμαξηλάτης εἰσῆλθεν ἀμέσως μετ' αὐτὴν εἰς τὸν περίφρακτον τοῦτον γῶρον. Κατεδίωκεν αὐτὴν ἐπιμῶνως, διότι ἐγνώριζεν ὅτι δὲν ἐπρόκειτο πλέον περὶ τῆς ἐπιτυχίας ἢ ματαιώσεως τοῦ σχεδίου του, ἀλλὰ περὶ τῆς σωτηρίας τῆς ἐλευθερίας του ἴσως δὲ καὶ τῆς ζωῆς του. Ἡ κυρία Δαμφρεβίλλ εἶχεν εὐτυχῶς προτρέψῃ τοῦ διώκτου αὐτῆς κατὰ μέρῳ τὴν διάστημα, ἢ δὲ νῆξ ἦτο τόσο σκοτεινὴ ὥστε καὶ ἡ ἀπόστασις ὀλίγων βηματίων ἦκει νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἀόρατον εἰς τὰ ὄμματα τοῦ διώκτου αὐτῆ ἀμαξηλάτου. Αἰφνίς ἡ φεύγουσα κυρία ἀπώλεσεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς τὸ στερεὸν ἑδαφὸς καὶ ἐβυθίσθη εἰς ἀνοικτὸν τινὰ τάφον, ὅστις ἐμελλε τὴν ἐπομένην ἡμέραν νὰ καλύψῃ τὸ πτώμα τεδνεωτός τινος. Ἡ κυρία Δαμφρεβίλλ ἐνόησεν ἀμέσως ὅτι ὁ τάφος οὗτος ἦτο τὸ μόνον ἄστυλον ὅπερ ἠδύνατο νὰ τὴν ἀποκρύψῃ ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ κακούργου ἀμαξηλάτου, καὶ διὰ τοῦτο οὐδεμίαν κραυγὴν ἐξέπεμψεν. Ἐἶχεν ἀφανισθῆ ἀμέσως ὡς σκιά ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ ἀμαξηλάτου, ὅστις διέβρινε πλησίον τοῦ κρῖπτοντος αὐτὴν τάφου, χωρὶς νὰ τὴν παρατηρήσῃ. Ἡ κυρία Δαμφρεβίλλ ἐσώθη.

Κατὰ τὸ λοιπὸν μέρος τῆς νυκτὸς ἐκεῖνης περιεφέρετο ὁ ἀμαξηλάτης εἰς τὸ νεκροταφεῖον πρὸς ἀναζήτησιν τῆς γυναίκας, ἐκ τῶν χειρῶν τῆς ὅποιας ἐξηρτάτο ἡ ὑπαρξίς του. Ἄλλοτε μὲν διὰ φοβερῶν ἀπειλῶν προσεπάθει νὰ τὴν ἐκφοβίσῃ, ἄλλοτε δὲ δια θερμοτάτων παραλήσεων νὰ τὴν κάμψῃ, διαβεβαιῶν αὐτὴν δι' ἀγνώστων ὄρκων ὅτι, ἂν ἐλάμβανεν ὀπίσω τὸν ἀριθμὸν τῆς ἀμάξης καὶ τὸ τιμολόγιον, θὰ τὴν ἔφερον εἰς τὴν κατοικίαν τῆς χωρὶς οὐδὲλως νὰ τὴν βλάψῃ. Ἀλλ' ἡ κυρία Δαμφρεβίλλ ἔμενε σιωπηλὴ καὶ ἀκίνητος ὡς πτώμα ἐν τῷ τάφῳ τῆς. Ἐπὶ τέλους, ἀφοῦ ἡ νῆξ παρήρηχο καὶ ἤρχιζε νὰ ὑποφύσῃ, ἠναγκάσθη ὁ ἀμαξηλάτης νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸ νεκροταφεῖον καὶ νὰ φρονίσῃ διὰ τῆς φύγῃς περὶ τῆς σωτηρίας του.

Ἡ κυρία Δαμφρεβίλλ ἔμεινε ἐν τῷ τάφῳ κεκοιμημένη μέχρι τῆς πρωίας. Δύο ὥρας μετὰ τὴν ἀναχώρησίν τῆς ἐκ τοῦ κοιμητηρίου, ἡ καταγγεῖλια κατὰ τοῦ κακούργου ἀμαξηλάτου καὶ ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ τιμολόγιον τῆς ἀμάξης του εὐρίσκοντο εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἀστυνομίας τοῦ Λονδίνου, ἐνδὲς δὲ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ ἀμαξηλάτης συνελήφθη καὶ μετ' οὐ πολὺ κατεδικάσθη εἰς πολυετὴ φυλάκισιν. N. B.

κ. Ν. Μ. εἰς Κάϊρον. Κατὰ λάθος ἀνηγγείλαμεν ὑμῖν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀρθ. ὅτι οἱ κληρονομήσαντες ἀριθμοὶ θὰ δημοσιευθῶσιν ἐν τῷ 9^ῳ ἀρθ. Ἡ δημοσίευσίς αὐτῶν γενήσεται ἐν τῷ 10^ῳ ἀρθ. ὅστις θὰ φέρῃ τὴν ἀπὸ 15/27. Μαΐου ἡμέρ. — Διδάσκαλον ἐν Κεφαλληνίᾳ. Αἱ ὀνομαστικαὶ ὁ πατέρας, ὁ κόρακας κτλ. σχηματίζονται ἐκ τῆς αἰτιατικῆς τοῦ ἐνικού, οὐχὶ τοῦ πληθυντικῆς. Τὸ εἶναι νέα κατάληξις τῆς ὀνομ. τῶν ἀρσ. (πρβ. τὸ θηλ. ἢ μητέρα κτλ.). Ἐκ τῆς γενικῆς, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, δὲν σχηματίζεται ὀνομαστικῆ. Τὸ ἐν Κεφαλληνίᾳ (ἢ) ἡ τροπὴς (ἐν τῇ φρ. εἶναι ἡ τροπὴς) φαίνεται καὶ ἡμῖν παράδοξος τύπος ὀνομαστικῆς, οὐχ ἡττὸν ὅμως δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν το εἶναι ὡς προσκολληθὲν ἐκ παρενοήσεως τῆς συγχῆς φράσεως: εἶναι ἡ τροπὴ εἰς τὸν δεινὰ ἢ δεινὰ (εἶναι ἡ τροπὴ εἰς τὸν ἐαυτὸ σου, ἡ τροπὴ εἰς νεατὰ σου κτλ.), ὅπως καὶ ἐκ τῆς συγχῆς φράσεως: κρίμα εἰς τὸν ἄνθρωπο, κρίμα

εἰς τὴν ἐξυπνάδα του κτλ. δύναται κάλλιστα παρὰ τῆ λαῶν νὰ σχηματισθῇ σὺν τῷ χρόνῳ ἢ ὀνομαστ. κρίμας (κρίμας τὸν ἀδριπο!). Τοιαύτη προσκόλλησις τοῦ εἰ καὶ τοῦ γ εἶναι συνηθετέρα ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως, τῶν συμφώνων τούτων ἀνηκόντων εἰς τὰ ἀρθρα τὸν καὶ τοὺς π. χ. Ἐκ τῆς συνηθους φράσεως εἰ τὸν ὄμο (βασιτῶν εἰς τὸν ὄμο μου κτλ.) ἐ σχηματίσθη ἐν Κεφαλληνίᾳ ἡ ὀνομαστικὴ ὁ νόμος (= ὁ ὄμος) ἐκ τοῦ πηγαινῶ εἰς τοὺς Ἰάδρους (χωρίον ἐν Κεφαλληνίᾳ) ἐ σχηματίσθη ἡ ὀνομ. Σουλάρσι (= Ἰάδροι). Ἐνταῦθα ἀναφέρομεν καὶ τὸ πασίγνωστον Σταμποῦλ ἐκ τοῦ εἰ τὴν πάλι. Ὄνομαστικῆ ἐκ τῆς κλητικῆς, ἢ μᾶλλον αὐτὴ ἡ κλητικὴ ἀντὶ ὀνομαστικῆς ἔμεινε μόνον εἰς τὰς λέξεις παπὰ καὶ πάτερ, ὅταν ἀμέσως ἔπονται ταῦταις τὰ κύρια ὀνόματα τῶν ἱερῶν ἢ μοναχῶν π. χ. Ὁ παπὰ-Νικολάς, ὁ παπὰ-Γιάννης, ὁ πάτερ Ἄγγελος, ὁ πάτερ Σερραφίμ κτλ. — κ. Ε. Κ. εἰς Ἀλεξάνδρεια. Συνεμορφώθημεν. —

Ἀνωμόμ εἰς Ἀγγίλιω. Ἡ ὑπόθεσις δὲν εἶχε ὡς ὑμεῖς νομίζετε, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ συμβουλευόμεν, ὅπως εἰς τὸ ἐξῆς εἰσεθε μετροφορνεστέροι, ἀφοῦ δὲν γνωρίζετε νὰ ἐκτιμήσῃτε τὰς βυσίας τῶν ἄλλων. — Δεστ. Α. Δ. εἰς Βάρνην. Ἐλήφθησαν καὶ τὰ αἰτηθέντα θὰ λάβητε. — κ. Ι. Δ. Κ. ἐν Ρέθυμον. Ἐπιστολὴ μας προηγείται. — κ. Α. Κ. εἰς Βορδοσάνη. Ἐνεγράψαμεν, ἐλήφθησαν καὶ οὐκ εὐχαριστοῦμεν. — κ. Γ. Κ. εἰς Τραπεζοῦντα. Ἐλήφθησαν καὶ αἱ εἰκόνες ἀπεστάλησαν. — κ. Δ. Π. εἰς Κρίβολακ. Ἀποροῦμεν διὰ τὴν ἀπώλειαν. — κ. Μ. Μ. εἰς Μελιτοῦπολιν. Ἐνεγράφη καὶ ὁ ἐν Συμφερουπόλει. — κ. Κ. Δ. Κ. εἰς Προῦσαν. Ἐλήφθησαν καὶ αἱ εἰκόνες ἀπεστάλησαν. — κ. Κ. Σ. εἰς Μεσσήνην. Ἐλήφθησαν. — κ. Μ. Α. Β. εἰς Γαλιζιον. Ἐνεγράψαμεν καὶ οὐκ εὐχαριστοῦμεν. Περὶ τοῦ ἄλλου ζητήματος φρονιζόμεν, ἀλλὰ μήπως τοῦτο ἐξαρτᾶται μόνον ἀπὸ ἡμᾶς; ἢ αἰτία δέον νὰ ζητηθῇ ἀλλαχού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. Ἀρχὴ ἱστορία καὶ παράδοσις τοῦ κωδωνος. — Τὸ ἔσμα τῆς χελιδόνος. Διήγημα ἐκ τοῦ βίου ὑπὸ Δρ. Φρειδερίκου Αὐγούστου Λουδοβίκου Θεομάννου. — Ἡ ἀγωνία τοῦ ἀερονάουτου. — Ὁ Δαίμων. Διήγημα ὑπὸ Ι. Κρασεβσκου (συνέχεια). — Πινακοθήκη, ἡτοι ἐρημνεία τῶν εἰκόνων. — Πουίλια. (Ἀγγλικά νοσοκομεῖα. — Πρόβλημα. — Πλάθμων θεάτρον. — Οἱ ὑπρέται τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Σινκίης. — Παράδοξος λίμνη. — Ἡ ἀρχαιοτάτη ἐφημερίς τοῦ κόσμου. — Λίαν ἐνδιαφέρουσα θία. — Ἄφανος ὡς ἰχθύς. — Τοκετὸς ἐκαθῶμων. — Κορσικανικὴ γῆ. — Κούκλια τοῦ Ἐδισίντος.) — Ἐπιστήμη καὶ Καλλιτεχνία. (Νεὸν ἰσπανικὸν δράμα. — Αἰμάρροια τῆς γυνός. — Ἡ μικροτάτη ἐφημερίς τοῦ κόσμου. — Αἰτία τῆς ἀδεξιότητος. — Πολύτιμα βιοτρία. — Ἡ ἐπίδρασις τῆς φαντασίας ἐπὶ τῆς ὑγείας τοῦ σώματος.) — Ὁ Σωτήριος τάφος. — Μικρὰ Ἀλληλογραφία. ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ. Πράγκηφ Φερδινάνδος Χοενξέλλερν. Διάδοχος τῆς Ρουμανίας (ἐν σελ. 113). — Ἡ ὀνειροπολοῦσα. Εἰκὼν ὑπὸ H. Coomans (ἐν σελ. 117). — Παράδοξος φίλια. Εἰκὼν ὑπὸ H. Leutemann (ἐν σελ. 121).

Ἐκδότης Π. Α. ΖΥΓΟΡΗΣ.

Τετύποις Bär & Hermann, ἐν Λειψίᾳ. — Χάρες ἐκ τῆς Neue Papiermanufaktur ἐν Σχεσβαύργῳ. — Μελάνη Frey & Seuling, ἐν Λειψίᾳ.